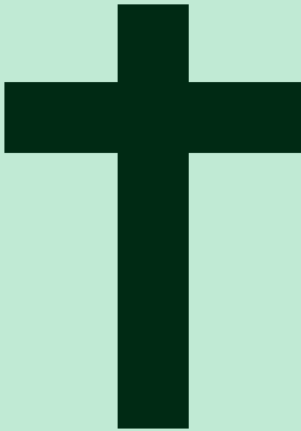

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-09-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Sep 2024 from source files dated 12 Sep 2024
ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
----------------	---

Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fofst židov. Asta knjigã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atrijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiča čudurj, kãnd amurit p kručje, kãnd auskrisnit dãla morc š kãnd apljikat p čerj. Una dãla glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj već š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvaca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufljetu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje uključuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej sufljet alu rov, sãračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzãč š činč 65 aj maj ãnklo d Kristu.

Luka rubjaštje dãče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašã kum šti, mulc lumje adat tot dãla jej s skrije izvješeč d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vrijamja anuastrã, baš kašã kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja če nuavã azãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnčipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje dogadajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriu p rãnd,

⁴ aša osã fi siguran k aja če jej ta ãnvãcat istina.

Andelu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjazã

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja, * afost neki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta.

⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja če Domnu azapovudit ãn zakonu alu Mojsije.

⁷ Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram.

⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljičja činje osã utrje ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja.‡ Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja.

¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s ruga ãn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazãt andelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja.

¹² Kãnd Zaharija avizut p andelu, jel mult sa spirjat.

¹³ A andelu ja zãs: “Na vja frikã, Zaharija! Dimizov auzãt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osã c fakã bijat. Š osã l kjem Ivan.

¹⁴ Osã c fije drag š t veselješt š mulcã osã s radujaskã kãnd s fičja jel.

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dãla trjezãč š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzãč š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringã tãmãja kašã prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnjaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

¹⁵ Kupilu alu vostru osã fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusã bja niã vin niã altje bjarje ljutje. Osã fije pljin d Suflijetu alu Svãntuluj još kãnd fi ãn burtã.

¹⁶ Jel osã okrinjaskã p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor.

¹⁷ Isti suflijet karje ja dat snagã alu Ilije osã fije ãn bijatu alu tov s pripimaskã p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osã okrinjaskã inimilje alu tatilje kãtri kupi š nagovorjaskã p ãlja karje nu skultã p Dimizov s primjaskã mudrost alu ãlja karje askultã.”

¹⁸ Zaharija azãs alu anđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem veã bãtãrnj.”

¹⁹ P aja anđelu ja zãs: “Jo sãnt Gabrijel. Amvinjit dãla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunã vorbã.

²⁰ Jakã, da akuma osã rãmaj mut š nusã poc s rubještj tot pãnla zuvaja pãnd s nu dogodja aja, daja ãe naj krizut ãn vorbilje alji mjalje, karje osã ispunjaskã d vrijamje alor.”

²¹ ãn vrijamjaja narodu aštjpat p Zaharija š na razumit dããe atãta sa zabuvit ãn Svetište.

²² Kãnd jel napokon aišãt, na putut nimik s lji zãkã š s lja udã. Kãnd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mãnilje, ashvatit k jel avut vizije ãn Svetište.

²³ Kãnd azavršãt zuvilje alu Zaharija s lukrjazã kašã popa ãn Hram, sa tors akas.

²⁴ Dãpã duavã trje zãlje, mujarja aluj Elizabeta arãmas grja, š ãinã (5) lunj na išãt dãn kasã. Ja azãs:

²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dãpã minje la intja alu lumje daja ãe na putut s am kupi.”

Andělu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Isusu

²⁶ Kãnd Elizabeta irja grja šasã (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ãn sat Nazaret ãn regija Galileja,

²⁷ la djevicã karje zaruãitã dãpã om karje s kjamã Josip. Jel irja d sãmãncã alu caru David, a djevica s kima Marija.

²⁸ Gabrijel avinjit š azãs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit ãe anđelu avrut s zãkã ku pozdravula.

³⁰ Anđelu azãs: “Na vja frikã, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes!”

³¹ Jakã osã fi grja š osã faã fiãor p karje osã l kjem Isusu.

³² Jel osã fije marje š osã s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osã idja autoritet s fije car kum Dimizov aobeãit alu David, sãmãnca aluj.

³³ Osã vladjaskã p sãmãnca alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusã prestanjaskã.”

³⁴ Marija ãntrijabã p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zãs: “Suflijetu alu Svãntuluj osã s sluboadje p tinje š sãla alu Maj marje Dimizov osã t ãnviljaskã. Š daja kupilu karje l fiãa osã fije svãnt š osã s kjamje Bijatu alu Dimizov.

Š 1:33 sãmãnca alu Jakov – ãn grãki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuatã sãmãnca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatã, a tuatje duavãsprjaãe (12) d sãmãncje alu Izrael avinjit dãla jel. Lumja p narodu Izrael ãesto kima kasa alu Jakov.

³⁶ Jakä, Elizabeta, rođakinja ata, aša bätärnä isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasä (6) lunj.

³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguče!”

³⁸ Marija azäs alu Gabrijel: “Jakä, argata sänt alu Domnuluj. S fije kum tu zäch!” Š Gabrijel apljikat dala ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavä trje zälje döpä aja, Marija majdatä apljikat än sat än djalurj alu Judeje.

⁴⁰ Känd ja ažuns, auntrat än kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta.

⁴¹ Känd Elizabeta auzät pozdravu alu Marije, kupilu än burtä alu Elizabetäj däturdatä mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufletu alu Svätuluj.

⁴² Elizabeta d radost marje äntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitä d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu än burta ata!

⁴³ Ku čaja amzaslužät častula s m positjaskä mama alu Domnuluj alu mjov!

⁴⁴ Jakä känd auzät pozdravu alu tov, kupilu än burtä däturdatä mult sa miškat d radost!

⁴⁵ Blagoslovitä ješt daja čaj krizut k osä s ispunjskä poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov än radost

⁴⁶ Atunča Marija azäs:

“Inima amja adrikä p Domnu,

⁴⁷ sufletu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pänd akuma tuatä generacija osä zäkä

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuatä säla

afukut marje čudä d minje!

Svânt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc älja än tuatä vrijamja

karje arje frikä d jel.

⁵¹ Ku mäna capänä afukut marje čudä

š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

⁵² Jel aizbacät p vladari s nu vladjaskä više,

a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flämänž lja nasitit ku binje,

a p lumja karje bogatä lja trimjes dala jel ku mänilje gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj

baš kum adat obečalä alu sāmānca anuasträ,

alu Abraham š alu kupi aluj,

k osä lji fije uvijek d milä.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arāmas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bätjazä

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakä š ja afukut bijat.

⁵⁸ Känd tuatä familija alu je š komšiji auzät d asta, kum Domnu afost aša d bun kättri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

59 Känd kupilu anapunit opt (8) zälje, atribut s fije obrezät,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskä aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamä,

60 ali Elizabeta azäs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

61 Komšiji š familija azäs: “Nimilja dāla familija ata nu s kjamä Ivan!”

62 Atunča, daja če Zaharija na putut s audä, lumja ku mänilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamä.

63 Zaharija akätat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamä Ivan”, š toc sa mirat.

64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel däturdatä ančiput s rubjaskä š s slavjaskä p Dimizov.

65 Känd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikä d Dimizov. Än tuatje saturlje än djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit.

66 Činje god auzät d jej gändja d aja š sa tribat: “Atunča če osä fije d bijatusta känd ufi marje?”, k Domnu sigurno osä fakä nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bätjazä

67 Suflijetu alu Svāntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukä dāla Dimizov:

68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažutä alu narodu aluj š s lji izbavjaskä!

69 Š atrimjes nauvä marje Spasitelj
dän sāmānca alu argatu aluj David,

70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

71 s nji spasaskä dāla dušmani alji noštri
š dāla mǎnä alu tuatä lumja karje nji mrzaštje.

72 Jel asta afukut s pokazaskä milä alu sāmānca anuasträ
aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej,

73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuasträ sāmānca.

74 Kašä kum aobečit, nja skos dāla dušmanj
s putjem s ji služām frzdä frikä,

75 s trijim kum Dimizov azäs

š s fičem čije bun än tuatje zuvilje anuaštrje.

76 A tu, bijatu alu mjov, osä t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osä plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.

77 Osä änvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskä
kum s lji fije oprostīt grešala alor.

78 Daja če je Dimizov pljin d milä š arje osječaj d noj,
jel trimjatje lumina dän čerj.

Kašä suarilje karje sa drikä än diminjacä,

79 Dimizov osä adukä lumina alu älja karje trijaštje än nuaptje š arje frikä
d muartje.

Jel osä nji pokazaskä drumu karje adučē än mir.”

* 1:59 obrezät – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sāmānca aluj (Post 17,9-14). Židovi afost obrezāc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capän än sufljet. Trija än lok undje nuje nimika.† Känd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskä alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu än Betlehem (Mt 1,18-25)

¹ Än vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakä popisu d tuatä lumje karje trijaštje än cara.

² Ästa afost prvi popis d lumje karje sa dogodit än vrijamje pänd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija.

³ Toc apljikat än trgu undje trija sämänca aluj s s skrije än popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sämänca alu caru David, apljikat dän sat Nazaret än regije Galileje än sat Betlehem än regije Judeje, undje d mult sa fukut David.

⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije än popis. Marija već afost grja,

⁶ š pänd afost än Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakä.

⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la änvilijat š la pus än aljbje daja če än sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Ändeli zäče alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Än nuaptjaja p päjenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj päza vojilje alor.

⁹ Däturdatä sa ukazät ändelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat!

¹⁰ Ändelu lja zäs: "Na vjec frikä! Jakä aduk vuavä Bunä vorbä karje p tuatä lumja s usričaskä!

¹¹ Astäz sa fukut vuavä Spasitelju än Betlehem, än trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu!

¹² Aša osä štijec k je istina aja če zäk: Osä gäsäc kupilu karje je änvilijat än plahtä kum zäče än aljbje."

¹³ Däturdatä alu ändeluj avinjit marje vuastje d ändelurlje dän čerj karje aslavit p Dimizov:

¹⁴ "Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pämänt mir alu lumje karje ja ugodit."

¹⁵ Š ändelurlje apljikat däla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: "Ajdac än Betlehem s vidjem ča fost če nuavä azäs Domnu!"

¹⁶ Apripit än Betlehem š änklo angäsät p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut än aljbje.

¹⁷ Känd la gäsät, alu toc arubit aja če ändelu azäs d kupil.

¹⁸ Š tuatä lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zäs.

¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzät š gändja d aja än inima alu je.

²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje päza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzät š avizut afost kum lja zäs ändelu.

† **1:80** lok undje nuje nimika - Asta afost napušteni lok la zapadnä partje d apä Jordan. Nuje däpartje däla lok undje apa Jordan unträ än Mrtvo more. * **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj - Än grčki original skrije: "Slava p visina!"

21 D opt (8) zälje maj änklo känd avinjit vrijamja s obrezaskä p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje andelu adat majdatä njego če Marija arämas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu än Hram

22 Känd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskä kum skrije än zakonu alu Mojsije,✠ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat än Hram än Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj,

23 kum skrije än zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”✠

24 Š aprinisät žrtvä kum mama aputja jar s fije čistä, kum zakonu alu Mojsije änvacä: “duavä (2) grlic ili doj (2) goluburj tänrj.”✠

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunča unu om än Jeruzalem, s kjamä Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufletu alu Sväntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit.‡

26 Sufletu alu Sväntuluj ja zäs k nusä muarje pänä god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskä p narodu aluj.

27 P zuvä känd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakä obredu kum je skris än zakonu alu Mojsije, Sufletu alu Sväntuluj adus p Šimun s pljače än Hram.

28 Šimun alat p Isusu än mänj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

29 “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor än mir.

30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

32 Jel je lumina s otkrijaskä istina ata alu tot narodu, äla karje adučē slava alu Izrael, narodu alu tov.”

33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu.

34 Šimun lja blagoslovit š azäs alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakä, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osä kadä š mulc osä adrikä. Dimizov la trimjes kašä znaku s pokazaskä drumu d spasjalä, karje mulc inš osä l odbacaskä,

35 š aša osä aratä rovu än inima alor. A känd l odbacaštje, maču osä probijaskä inima ata.”

36 Afost än Hram š proročicä Ana, fata alu Fanuel dän sämänca alu Ašer. Ja irja mult bätrnä. Afost šaptje (7) aj än brak

37 š atunča atrijit kašä udovica pänla optzäč š patru (84) aj. Na išät dän Hram, njego än post š än molitvä aslužät alu Dimizovoluj zuva š nuaptja.

38 Baš känd Šimunu azavršät, avinjit Ana š ančiput s slavjaskä p Dimizov š s rubjaskä d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskä p Jeruzalem dala dušmanji alor.

39 Känd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas än Nazaret än regije Galileje.

40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capän š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskä.

† 2:21 Vjez fusnota än 1,59. ✠ 2:22 Lev 12,1-4 ✠ 2:23 Iš 13,1-2 ✠ 2:24 Lev 12,6-8 ‡ 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit - Än grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

Fälkovu Isusu rubjaštje ku učitelji än Hram

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika än Jeruzalem känd irja prazniku Pasha.

⁴² Känd Isusu avut duaväsprjače (12) d aj, jej apljikat kašä uvjek s slavjaskä prazniku.

⁴³ Däpä praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fälkovu Isusu arämas än Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja.

⁴⁴ Agändit k Isusu je än grupa alor. Jej aumblat una zuvä a atunča ančiput s l katje änrä familjije š änrä ortač alor,

⁴⁵ ali nu la gäsät š aša sa tors än Jeruzalem š änklo s l katje.

⁴⁶ Däpä trje (3) zälje la gäsät än Hram änrä učiteljurj kum punje urjajke š lji änrjabä.

⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kät štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

⁴⁸ Känd jej angäsät p Isusu na štijut če s gändjaskä. Azäs mumusa: “Bijatu alu mjov, däče afukot tu asta nuavä? Jakä, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!”

⁴⁹ Isusu azäs alor: “Däče mas kätat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv än kasa alu Tatimjov?”

⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov än sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit.

⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bäjtjază pripremjaštje drumu d Isusu

(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskä. Poncije Pilat afost upravitelju än regije Judeje. Herod* avladit än regije Galileje, a fratusov Filip avladit än regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit än regije Abilene.†

² Š Ana š Kaifa afost marj popurj# än Jeruzalem. Än vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, än pustinje.Š

³ Jel apljikat än tuatje lokurj pänglä apä Jordan s rubjaskä alu lumjej k trjebje s s bäjtjază s pokazaskä kum sa okrinit däla grešalä š Dimizov lja oprostit grešala.

⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigä än pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

* **3:1** Herod – Konuskut š kašä Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar än unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popä 6.-15. aj maj änklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit däla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popä 18.-37. aj maj änklo d Krist. Aša službeno än aja vrijamje Kaifa afost marje popä, ali lumja još uvjek akimat p Ana marje popä š jel š majdäpartje avut autoritet änrä Židovj. Š **3:2** pustinje – Vjez fusnota än 1,80.

⁵ Ispunic tuatã dolina
 š poravnic tot djalu š brjegu!
 Ispравic drumu karje strãmb
 š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatã lumja osã vjadje spasjala alu Dimizovuluj!™

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bãtjazã: “Voj, šarpilor! Činje va zãs aša d ljaznje putjec s fuđic dãla kaznã karje Dimizov trimjatje?

⁸ Fičec binje karje aratã k vas okrinít dãla grešala avuastrã.† Š vu ãnšãlãc akã gãndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sãmãnca alu Abraham. Ali jo vu zãk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskã kupi alu Abraham!

⁹ Dimizov uskoro osã luvjaskã ku sukurja ãn tot ljemnu karje nu dã bun plod. Tot ljemnu karje nu dã bun plod osã fije tijat š arunku ãn fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”

¹¹ Ivan lja zãs: “Činje arje duavã (2) kãmãšj, trjebje s dja alu ãlja karje narje ničuna. A činje arje mãnkarje, trjebje s podiljaskã ku ãlja karje narje.”

¹² Avinjit s s bãtjazã čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zãs: “Nu lãc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zãs: “Nu lãc banji dãla nimilja ku sãla š p nimilja nu punjec minčunj s dobodic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastrã.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ãndatã vinje, toc ãn inimã s ãntriba dal je Ivan Kristu.

¹⁶ Daja Ivan alu toc azãs: “Jo p voj bãtjecz ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atãta d marje k jo nu sãnt dostojan čak s ji fiuv argatŠ. Jel p voj osã bãtjazã ku Sufijetu alu Svãntuluj* š ku foku.†

¹⁷ Jel osã fije kašã omu karje odvojaštje gruvu dãla jarbã. Gruvu osã sprimjaskã ãn ostavã, a jarba osã apringã ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argã.”

¹⁸ Ivan rubja alu lumjej Bunã vorbã d Dimizov ku multje altje opomenje.

¹⁹ Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dãn regije Galileje,‡ daja če sa ãnsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratISOV, š d multje altje rovj ča fukut Herod.

* **3:5** Ivan azãs alu lumjej k mora s s pokajaskã d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Åštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ãn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskã p Isusu š poruka aluj. † **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fičec binje karje aratã k vas okrinít dãla grešala avuastrã – ãn grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajalã”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcã Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Većina d carinikurj ãnšãla p alcã. Kãta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cãnja d jej. Š d ãla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. Š **3:16** nu sãnt dostojan čak s ji fiuv argat – ãn grčki original skrije: “nu sãnt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * **3:16** bãtjazã ku Sufijetu alu Svãntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bãtizija ãn apã kašã metafora s opisaskã kum lumja osã iskušaskã sãla alu Sufijetu alu Svãntuluj ãn Životu alor. † **3:16** ku foku – Åsta puatje s rubjaskã d aja kum Sufijetu alu Svãntuluj čistjaštje Životu alu ãlja karje kradje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1-4; 11,16). Ali ãn ãsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvã alu suduluj (vjez 3,7-9, 17). ãn aja vrijamje Dimizov osã kaznjaskã p lumja karje na prihvatit ãnãvalca alu Isusuluj. ‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dãn regije Galileje – ãn grčki original skrije: “Herod, tetrah”. Vjez fusnota ãn 3.1.

²⁰ Ali känd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan än kisuarje.

Ivan bätjază p Isusu

²¹ Majdată njego če p Ivan la pus än kisuarje, känd Ivan bätizat p toc karje avinjit la jel, jel bätizat š p Isusu. Atunča känd Isusu sa rugat, čerju sa diškis,

²² š Sufļjetu alu Svāntuluj sa slubuzāt p jel än oblik kašā golubu. Dān čerj sa uzāt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sāmānca alu Isusuluj

²³ Känd Isusu ančiput s rubjaskā d Dimizov la intja alu toc, avut njeđ trježāč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu§ Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

²⁴ Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

²⁵ Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

²⁶ Nagaj afost bijatu alu Mahat,

Mahat afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Šimij,

Šimij afost bijatu alu Joseh,

Joseh afost bijatu alu Joda,

²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,

Johanan afost bijatu alu Resa,

Resa afost bijatu alu Zerubabel,

Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,

Šealtiel afost bijatu alu Neri,

²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Adi,

Adi afost bijatu alu Kosam,

Kosam afost bijatu alu Elmadam,

Elmadam afost bijatu alu Er,

²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,

Jošua afost bijatu alu Eliezer,

Eliezer afost bijatu alu Jorim,

Jorim afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,

§ **3:23** bijatu alu – Än ästa popis “bijatu alu...” puatje š s značaskā “sāmānca alu”. Än Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatā sāmānca alu njeiki om, njego s aratā loza dāla una važnā osobā pānla altā važnā osobā. * **3:23** Daja če Marija arāmas grja pisti Sufļjetu alu Svāntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašā očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov. §

[†] **3:32** Sala, Sala - Njeki grčki rukopisurj skrije: "Salmon, Salmon". [‡] **3:33** Admin, Admin ... Arni, Arni - Njeki grčki rukopisurj skrije: "Aram, Aram". § **3:38** bijatu alu Dimizov - Aja značastej k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26-27; 5,1-3). Slično, tuatã lumja arje sâmãncã ãn Dimizov (vjez Ap 17,28-29).

4

*Nikuratu iskušaște p Isusu
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

¹ Isusu, pljin ku Suflijetu alu Svântuluj, apljikat dâla apa Jordan ș Suflijetu la dus ân lok undje nuje nimika

² ș d patruzăč (40) d zâlje ș la iskușat nikuratu. D zâljljalja na mánkat nimik, ș kând atrikut patruzăč (40) d zâlje, afost flâmând.

³ A nikuratu ja zâs: “Akâ jeșt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskâ málaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ân Svântă pismă: ‘Nu trijaște omu samo d málaj.’”[✧]

⁵ Ș nikuratu la dus p Isusu p marje djaj ș ja pokazăt dâturdată tuată cara alu pământuluj

⁶ ș nikuratu zăče: “Cije osă zdauv asta tuată vlast ș slava aluj. Mije je dat ș jo dav alu činje vrjauv.

⁷ Akâ t poklonjeștj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ân Svântă pismă: ‘Klanjaște la Domnu, Dimizov alu tov, ș aluj jedino sluzaște!’”[✧]

⁹ Nikuratu la dus ân trg Jeruzalem ș la pus p șpic p Hram ș zăče aluj: “Akâ jeșt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ân zos!

¹⁰ Daja če skris je ân Svântă pismă: ‘Jel osă zapovidjaskâ alu anđeli aluj d tinje s t pázaskă’,

¹¹ ș: ‘p mánj s t adukă undje ku pičoru s nu t tu luvjeșt d buluvan.’”[✧]

¹² Isusu ja zâs: “Skris je ân Svântă pismă: ‘Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!’”[✧]

¹³ Kând iscrpit tuată kușnja, nikuratu sa udaljít dâla jel pánla nuavă prilikă s l iskușaskă.

*Isusu ânčapje s služaskă alu Dimizov
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

¹⁴ Isusu, pljin d snagă alu Suflijetuluj, sa tors ân regija Galileja ș vorba d jel sa proširit ân tuatje lokurj ân Galileja.

¹⁵ Isusu ânvăca ân lokurj undje židovi s strândă ș s ruga (karje s kjamă sinagoga) ș toc l hvalja.

*Lumja ân Nazaret odbacaște p Isusu
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

¹⁶ Ș atunča Isusu avinjit ân Nazaret, ân sat undje akriskut. Ș kașă uvjek sâmbătă untră ân sinagogă ș sa drikă s čitjaskă d Svânta pismă pânglă toc.

¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga ș angăsăt lok undje stă skris:

¹⁸ Suflijetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagă ș autoritet

s rubjesk Bună vorbă alu sâračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dāla ālja karje lji mučastje,
 19 š s rubjesk k āsta an ān karje Domnu aratā aluj binilje.*

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj š šadje s rubjaskā. Tuatā lumja ān sinagogā sujāta ān jel š jedva štīpta s zākā nješto.

21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zāk: “Astāz sa ispunit aštja vorbje d Svānta pismā karje akuma amčītit.”

22 Š kānd Isusu azavršāt ku vorba, toc karje irja ān sinagogā rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje āsta bijatu alu Josip?”

23 A Isusu lji začē: “Sigurno osā mi začec asta poslovicā: ‘Doktorulje, likujaštje sāngur p tinje!’ š: ‘Fāj š aiča ān trg undje ajkriskut aja čam auzāt če sa dogodit ān trg Kafarnaum.’”

24 Š nastavit: “Asta poslovicā je istinita: ‘Nimilja nu prihvataštje p proroku ān lok undje jel akriskut’.

25 Kum š štījec afost multje udovic ān Izrael kānd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasā (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pāmāntu.

26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničūna udovicā ān Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicāj karje na fost Židovkā ān trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.*

27 Š isto aša kānd afost proroku Elizej viuv, ān Izrael afost multje lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjalje.† Ali ničūnu dāla jej nu sa likujit osim Naaman d Širija.”*

28 Kānd auzāt, toc ān sinagogā sa nikāžāt.

29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticā p karje sagrađit alor trg s l runče ān zos.

30 Ali jel atrikut āntrā jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dān om p sufljetu alu rov (Mk 1,21-28)

31 Isusu sa slubāžāt zos ān Kafarnaum, karje je još unu trg ān regija Galileja, undje ānvacā sāmbātā ān sinagogā.

32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vāncalā aluj daja če rubja kašā āla karje arje vlast.

33 Afost ān sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ān tot glasu:

34 “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dān Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!”

35 Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dān jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubārāt pānglā toc š aišāt d jel š nu ja naudit nimika.

* 4:19 Iz 61,1-2 * 4:26 1 Car 17,8-16 * 4:26 Atunča Ilija apljikat ān altu pāmānt alu komšīulor. P pāmāntula atrijit una uduvicā š bijatu alu je, š skoro arāmas frzdā mānkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če gāvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatā vrijamja atrajit fuamja, jej avut mānkarje. Ilija ānklo arāmas maj mult aj. † 4:27 gubā, zarazna bualā p pjalje – Asta frazā prevodjaštje grčka vorbā karje s koristja d označalā njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cānut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualā š kum nu vinja ān kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45-46). * 4:27 2 Car 5,1-14

³⁶ Lumja afost zadivie š ančiput s rubjaskä unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovji, š jej jaša!”

³⁷ Š toc än regijaja auzät če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multä lumja

(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Isusu aišät d sinagogä š apljikat än kasä alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje.

³⁹ Isusu astat pänglä ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku aläsato. Š odma sa skulat š lja dus s mälančje.

⁴⁰ Känd akäzut nuaptja,[‡] toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot äla apus mänilje s lji likujaštje d tuatje bualje.

⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovji dän multje lumje, š sufljeti alji rovji striga känd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskä daja če jej aštijut k je jel Kristu p äla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakä än altje trgurj

(Mk 1,35-39)

⁴² Känd asvanit zuva, Isusu aišät d trgula š apljikat än pustinje. Š multä lumje l katä. Känd la gäsät, jej l ruagä s rämäje ku jej.

⁴³ A jel lji začje: “Trjebje s mäduk š än alturj trgurj s rubjesk Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.”

⁴⁴ Š Isusu rubja Bunä vorbä än sinagogje än pämänt alu Židovilor.Š

5

Isusu kjamä p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskä

(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ Una zuvä, känd Isusu astat pänglä apä Galileja,^{*} multä lumje s strändä pänglä jel s audje vorba alu Dimizov.

² Majdatä d asta, njeke ribarji već aišät dän čamacurj š ančiput s čistjaskä mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obalä

³ š auntrat än unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucärä s l pindje däla obalä. Atunča šadje, š änväca p narodu d čamac.

⁴ Känd aprestitit s rubjaskä, začje alu Šimun: “Pindje čamacu maj däpartje undje maj adänkä apa, š arunkäc mrežilje d pukat.”

⁵ Šimunu začje alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuatä nuaptja njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osä arunk mreža.”

⁶ Känd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atäta d mrežilje ančiput s s rupä.

⁷ Ribarji afukut ku mäna alu ortači alor än altu čamac s vije s ažutä. Jej avinjit š atäta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskä.

[‡] 4:40 Känd akäzut nuaptja – Än grčki original skrije: “känd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvä ančiput känd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazä s l lukrjazä sämbätä, štipta pänd sämbäta nu završaštje, a atunča ančiput s adukä p lumja bulnavä la Isusu. § 4:44 än pämänt alu Židovilor – Än grčki original skrije: “än Judeja.” Medutim, š akä Luka asta vorbä koristjaštje d označälä regija alu rimulor Judeja, njekad (kašä kum je aiča š än 23,5) jel koristjaštje d označälä d tuatä domovina alu Židovilor. * 5:1 pänglä apä Galileja – Än grčki original: “pänglä apä Genezaret”. Isto če š apa Galileja.

8 Känd Šimun Petar aja avizut, akäzut la intja alu Isusuluj š začé: “Fuđ dala minje, Domnulje, daja če nu sânt om bun!”

9 Š jel š toc karje afost ku jel än čamac sa mirat kät mult pjaštje apukat.

10 Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začé alu Šimun: “Navja frikă. Dakuma osă puč p lumja†.”

11 Känd jej askos čamacurj p obală, jej alăsat tot š apljikat dăpă Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje buală p pjalje

(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

12 Una zuvă Isusu avinjit än unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Känd jel avizut p Isusu, akäzut la intja alu Isusuluj ku fălci kătri pămănt š sa rugat d jel: “Domnulje, akă vrjaj, poc s m likuješt.”

13 Isusu tindje măna, la dotaknit š začé: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit.

14 Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popăj kum aputja s t pregledjaskă. Prinisaštje žrtvă d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadă k ješt likujit.”*

15 Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskă d buala alor.

16 A maj mult vorj jel s povlačă än pustinje š s ruagă.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

17 Känd una zuvă Isusu änvaca p narodu, änklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dăn tot satu än regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sála alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskă p lumja.

18 Avinjit njeka lumje karje adučé p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukă š s položaskă păglu Isusu.

19 Păntruv narod jej na putut s l adukă än kasă undje Isusu änvăca. La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt ‡ än mižlok d sobă pravo la intja alu Isusuluj.

20 D aja Isusu ashvatit k krjadje än jel, azăs: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agăndit: “Činje ästa karje găndjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskă grešala?”

22 Ali Isusu aštijut če găndjaštje š lji začé: “Dăče aša găndic?”

23 Dali nuje majušurje s zăkă: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zăkă: ‘Skual š umblă?’

24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pămănt s oprostjesk grešala.” Atunča začé alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zăk: ‘Skual, ja nosilă š fuđ akasă!’ ”

25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum.

† 5:10 Dakuma osă puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov.

* 5:14 Lev 14,1-32 ‡ 5:19 La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt – Än grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubăzăt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glină (crjep)”. Än zuviljalja än pămăntula, fiča krovu d năroj š d paje karje s punja p krăč š p građe. Njekad koristja pločic d glină (crjep). Krovj irja ravni, a kăši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskă p Dimizov. Afost pljin d frikă š rubja: “Astăz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

*Isusu kjamă p porezniku
(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)*

27 Isusu dăpă aja aišăt š avizut p cariniku Levi Š kum šadje la carină, š ja zăs: “Vină dăpă minje.”

28 Š Levi sa skulat, alăsat tot, š apljikat dăpă jel.

29 Atunča Levi apiredit d Isusu marje veselije ân kasa aluj. A ku jej amănkăt mulc lumje š ântră jej irja mulc carinikurj.

30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenicurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dăce mănkcă š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

31 A Isusu lja zăs: “Alu lumjej zdravăna nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavă trjebje doktorjamja.

32 Nam vinjit s kjem p lumja karje găndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskă la Dimizov.”

*Isusu ânvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bătărn
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)*

33 Njeka lumje ja zăs: “Učenicurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagă, aša š učenicurlje alu farizeji, ali alji tje stalno mălănkă š bja.”

34 Lja antribat Isusu: “Dali kutizăc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskă pând mladoženja ku jej?”*

35 Ali osă vinje vrijamja kănd osă lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskă.”

36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbă: “Numilja nu rupje pjatika dăla cuală nuavă s puată s krpjaskă p cuală bătărna. Akă aja fače, osă rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu pristajaštje alu cuală bătărna.

37 Š numilja nu tuarnă vinu alu nov‡ ân bătărna tăšnj d pjalje. Š Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă.

38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ân nuavje tăšnj.

39 Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: ‘Bătărn je maj bun.’††

6

*Isusu zăče k arje autoritet p sămbăta, svântă zuvă alu židovilor
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)*

1 Una sămbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenicurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mănilje š la mănkat.

§ 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * 5:34 Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pând s slavjaštje. † 5:35 Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenicurlje aluj ku svatovi. ‡ 5:37 vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § 5:37 tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * 5:37 vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abătărna piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă. † 5:39 Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vodilor karje kašă vinu alu bătărna š nov načinu d život karje je Isusu ânvacă karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ânvacă, š akă aja če jel ânvacă ispunja tot čije alor (Židovsko) Svântă pismă zapovidjaštje.

² A neki farizeji azās: “Dāče prekršāc zakonu alu Mojsije ku aja ċe rupjec gruvu ān sāmābtā?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas ċitit ān Svāntā pismā ċa fukut David, argatu alu Dimizov, kānd aflāmāzāt jel š ālja karje afost ku jel?”

⁴ Dali na auntrat ān šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amānkāt dā mālaju karje posvitit š adat alu ālja karje afost ku jel? Dali nu zāče zakonu alu nostru k mālajusta nu kutjazā s mālānċje nimilja ċinje nuje popā?”†‡

⁵ Atunċa Isusu lja zās asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sāmābtā!”

Isusu likujaštje p omu ān sāmābtā

(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ Alta sāmābtā Isusu auntrat ān sinagogā s ānvacā. Afost ānklo om karje na putut s koristjaskā māna dirjaptā. §

⁷ Uċitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskā p Isusu k aprekršāt unu zakon alor. Daja pomatruja p Isusu s vjadā dal vrja ān sāmābtā s likujaskā.*

⁸ A Isusu aštijut gāndjala alor pa zāče alu om karje arje mână karje nu puatje s koristjaskā: “Skual š stāj aiċa la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ānklo.

⁹ Atunċa Isusu zāče: “S vu āntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakā ān sāmābtā binje, ili rov? S spasaskā životu, ili s l uništjaskā?”

¹⁰ Sa ujtat p toc ān sinagogā š atunċa zāče alu omuluj: “Ātidje māna!” Jel afukut aša š māna sa likujit.

¹¹ Atunċa farizeji š uċitelji d zakon alu Mojsije sa nikāžāt, š anċiput s dogovorjaskā ċe s fakā pāntruv Isusu.

Isusu kuljadje p duavāsprjaċe (12) d apostolurj

(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Ān zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruaċje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov.

¹³ Kānd avinjit alta zuva, akimat la jel p uċenikurlje š āntrā jej akuljes duavāsprjaċe (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

* **6:2** Zakonu alu Mojsije zāče nu kutjez s lukrjez ān sāmābtā (vjez “sāmābata” ān rjeċnik). Farizeji irja strogi ān naċinu karje jej tumaċa zakonu alu Mojsije š jej smatruja k āla ċinje rupje gruvu jel lukrjazā (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ān 1 Sam 21,1-7. ‡ **6:4** Mālaju karje je posvetit afost duavāsprjaċe (12) d mālajurj karje s nalazja ān lok svānt ān Šator. Popilje ānklo punje ān tuatā duminika d žrtvā alu Dimizov. Ān tuatā zuvā sāmābtā lji prominja duavāsprjaċe (12) mālajurj karje akopt ān zuvasta. Samo popilje aputut s mālānċe mālajur alji bātrnje (Lev 24,5-9). § **6:6** karje na putut s koristjaskā māna dirjaptā – Aiċa š ān 8. stih, ān grċki skrije: “māna afost uskatā”. Māna alu omuluj afost oštetiċā aša k na putut s utingā. Vjerovatno afost savijitā skroz ān pulm, aša s izgledjaskā mikā š naboritā. * **6:7** Mulc uċitelj dāla zakon alu Mojsije azās akā alu njeko tind njeka pomoċu, aja je lukru. Daja ċe tumaċa zakonu strogo rov, azās k nuje uredu s ātinde pomoċu ān sāmābtā. Ānvacat k alu omuluj puatje s tingā pomoċu ān sāmābtā samo ān marje ozbiljna situacije kašā kum je porodu š kānd životu alu omuluj arfi ān opasnost.

Jakov, kupilu alu Alfej,
 Šimun karje avut nadimaku Domoljub,
 16 Juda, kupilu alu Jakov,
 š Juda Iškarjot, karje maj šklo izdajit p Isusu.

Isusu šnvacā š likujaštje
 (Mt 4,23-25; 5,1-12)

17 Isusu sa dat ān zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnica. Šnklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmāntu alu Židovilor,† š d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever.

18 Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufletji alji rovj.

19 Tuatā lumje la akātāt s l dotaknjaskā daja činje l dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja.

20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š začē:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sārač
 k voj ištjec uključic ān cara alu Dimizov!

21 Nurukošj ištjec voj karje ištjec flāmānž
 k voj osā fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plāndec
 k voj osā vu radujic!

22 Nurukošj ištjec voj kānd lumja vu mrzaštje
 š kānd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovj
 daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

23 Raduicāvā voj ān zuvaja š sāric d radost
 k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,
 k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult maltetirja p
 prorokurlje!”

24 “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,
 k več asprimit utjšala avuastrā!

25 Grjev vuavā karje ištjec narinic,
 k osā fic flāmānž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,
 k osā tugujic š s plāndec!

26 Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljaštje,
 k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja d mult d
 prorokurlje alji mičinoš.”

Isusu šnvacā s vrjem p dušmanji alji noštri
 (Mt 5,39-42)

27 “A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje.

28 Kātāc dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugācāvā d ālja karje p voj maltetirjaštje.

† 6:17 pāmāntu alu Židovilor – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskā p rimska regija ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosastje opčenoito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi.

²⁹ Alu äla karje t luvjaštje p una falkä tindje š altä, š alu äla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kãmaša.

³⁰ Ali däj alu tot äla karje däla tinje katä, a däla äla karje däla tinje furä nu kãta s äntuarkä.

³¹ Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavä s fakä.

³² Akä vrjec samo p älja karje p voj vrja, nu zaslužac nagradä. Š lumja karje rovj vrja p älja karje vrja p jej.

³³ Isto aša akä fičec binje samo alu älja karje fače vuavä binje, nu zaslužac nagradä. Š lumja karje rovj fače isto aja.

³⁴ Akä pozajmic samo alu älja karje puatje s vu äntuarkä ändrät, nu zaslužac nagradä. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s äntuarkä ändrät.

³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu älja karje nu puatje s vu äntuarkä ändrät. Akä aja fičec, osä primic marje nagradä š osä fic kašä Maj marje Dimizov karje bun kãtri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj.

³⁶ Fic bunj kãtri tuatä lumje kum Tata alu vostru än čerj jaštje bun kãtri tuatä lumje.”

Isusu änvacä s nu sudjaskä

(Mt 7,1-5)

³⁷ “Nu sudic š nusä fic sudic. Nu optužac š nusä fic optužac. Oprostit š osä vu fije oprostit.

³⁸ Däc š Dimizov osä vu dja. Jel osä vu tuarnä marje količinä än pualä, ka omu bun karje punjaštje gävanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pänd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskä još maj mult pänd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osä mirjaskä š vuavä.”

³⁹ Isusu azäs alor š još una vorbä: “Dali puatje vorbu s adukä p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osä kadä än rupä.

⁴⁰ Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la änvacat tot če štije, osä fije kašä učitelju aluj.

⁴¹ Däče tujc la aškja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu än vojk alu tov?

⁴² Däče zäch alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dän vojku alu tov’, a sängur än vojk nu vjez ljemnu? Ku duavä licje! Skuatje majdatä ljemnu dän vojku alu tov pa atunča osä vjez kum s skoc aškja dän vojku alu altuluj.”

Isusu änvacä d bunje š d ruavje vorbje

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskä plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskä plodu alu bun.

⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dän märčinj nu sa dunä smokva nit strugurlje.

⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunä, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavä. Aja če omu rubjaštje aratä d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zäch

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “Če mikimäc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja če zäch?

⁴⁷ Äla karje vinje la minje š auzät vorbilje alji mjalje š fače aja če zäch

⁴⁸ je kaša omu karje fače kasa š surpa adänkã rupã š postavit temelju p buluvan. A kãnd avinja poplava, š kãnd apa navalit p kasã, nu puatje s miškã daja če binje fãkutã.

⁴⁹ Ali ãla karje auzãt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zãk je kaša omu karje fače kasa p pãmãnt frzdã temelj. Kãnd apa navalit p kasã majdatã sa duburãt š irja skroz uništãtã.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dãpã aja če tot azãs alu naroduluj, Isusu apljikat ãn trg Kafarnaum.

² ãnklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milã. ãla argat afost bulnav p muartje.

³ Kãnd kapetanu auzãt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ãn trgula s l ruadje s vije š s likujaskã p argatu aluj.

⁴ Kãnd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužãt s ji fač aja

⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdã jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastrã.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kãnd avinjit la upruapje la kasã, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azãs: “Kapetanu azãs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sãnt vrjedan s uncãr ãn kasa amja.

⁷ Nu sãnt vrjedan s viuv pãnla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskã argatu alu mjov.

⁸ Asta štivu k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zãk alu unu: ‘Fud!’ š jel pljakã. Š alu altuluj zãk: ‘Vinã aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zãk: ‘Fãj aja!’ š jel fače.”

⁹ Kãnd auzãt aja, sa mirat Isusu š sa okrnit la mulc lumje karje apljikat dãpã jel š zãče: “Istina je, ãn Izrael na gãsãt p unu Židov karje krjadje kaša ãsta karje nuje Židov karje aša krjadje.”

¹⁰ Kãnd sa tors akas ãlja p karje kapetanu atrimjes, angãsãt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicãj

¹¹ Dãpã aja Isusu apljikat ãn trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje.

¹² Kãnd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fãlkov dãn trg pãnla grupã s l ãngrupã. Fãlkovu karje amurit afost jedinac la mamã, karje afost udovicã, š mulc lumje dãn trg irja ku ja.

¹³ Kãnd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zãs alu je: “Nu plãnda!”

¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azãs: “Fãlkovulje, c zãk, skual!”

¹⁵ Š fãlkovu sa drikat š arubit, a Isusu azãs alu mumusãj: “Jakãc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la sãla alu Dimizovuluj. L slavja š zãča: “Marje proroku trijaštje ãntrã noj! Dimizov avinjit s ažutã alu narodu aluj!”

¹⁷ Š toc ãntrã Židovj* š ãn altje lokurj auzãt aja če Isusu afukut.

* **7:17** toc ãntrã Židovj – ãn grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ãn južna Palestina, ali ãn ãsta stih s odnosaštje p općenito p tot pãmãntu ãn karje atrijit Židovi.

*Ivan karje Bätjazä trimjatje p učeníkurlje aluj s änríjabä jaštje Isusu Mesija
(Mt 11,2-11)*

¹⁸ Učeníkurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učeníkurj aluj

¹⁹ Š lja trimjes la Domnu Isusu s l änríjabje: “Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije† ili dal trjebje s štiptäm p altu s vije?”

²⁰ Känd jej avinjít la Isusu, azäs lumjaja: “Ivan karje bätjazä atrimjes p noj la tinje s t änríbabm: ‘Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije ili dal trjebje s štiptäm p altu s vije?’ ”

²¹ Pänd jej afost änklo, Isusu alikujit p mulc d bualä, d patjalä š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multä lumje karje vorbj s puatje s vjadä.

²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzät: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblä akuma umblä, lumja karje avut bualä p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcä s skualä, š alu säračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov.

²³ Blagoslovit äla karje nu kadje äñ vjerä dän minje.”

²⁴ Känd apljikat učeníkurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskä alu multä lumje d Ivan. Jel azäs: “Aspljikat äñ lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat änklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašä trstika karje väntu uljigäna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec.

²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru äñbräkat? Nu! K lumja karje aduče mändrje cualje š trijaštje äñ bugacije s nalazaštje äñ palače alu caruluj.

²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok.

²⁷ Ivan je äla d karje je skris äñ Sväntä pismä:

‘Jakä, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pípíremjaskä drum d tinje.’✠

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atriñit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, äñ cara alu Dimizov, äla karje je maj mik je maj marje d jel.”§

*Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12-19)*

²⁹ Tuatä lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bätizat. Atunča, känd jej auzät če Isusu azäs, sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä.*

³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjazä Ivan.

³¹ Isusu azäs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja äñ asta vříamje?† P činje samänä?”

† **7:19** karje Dimizov aobečit k osä vije – Äñ grčki original skrije: “äla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ **7:22** bualä p pjalje – Vjez fusnota äñ 4,27. ✠ **7:27** Mal 3,1 § **7:28** maj marje d jel – Isusu nu začé k je Ivan nuje marje prorok. Zäčé k je lumja karje adoživít blagoslovurj alu caräj alu Dimizovuluj, kašä äštja lumje (vjez stihurle 18-23), zaista blagoslovíc. Užívaštje äñ stvarurj karje Ivan još na doživít. Lumja alu pämäntusta smatřaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali äñ cara alu Dimizov, Dimizov lji smatřaštje k je važni. * **7:29** sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä – Äñ grčki original skrije: “opravđja p Dimizov”. D äšta kontekst, aja značaštje k sa slažät k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja äñ asta vříamje – Äñ grčki original skrije: “lumja d äšta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p älja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor.

³² Jej je kaša kupi karje šadje la tržnicā š unu p alt s strigā:

‘Noj amkāntat vuavā vjasāl kāntič
š voj na žukat!
Noj amkāntat vuavā tužne kāntič
a voj na plāns!’[‡]

³³ K, avinjit Ivan karje bātjazā na mānkat mālaj nič vin na but, Š a zāčec: ‘Ān jel je sufljetu alu rov!’

³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amānkat šambut, a zāčec: ‘Jakā, omu karje vrja mult s mālānče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’

³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”^{*}

*Isusu ānvacā k āla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutā
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)*

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mālānče ku jel. Jel auntrat ān kasā alu farizej š alat loku la astal s mālānče.[†]

³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutā ān trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mālānkā la farizej ān kasā. Š jakā, mujarja adus skumpā ulje karje miruasā ān māndru bukal.

³⁸ Š astal la pičuarje dāpā Isusu. Ančiput s plāngā š lakrmilje kādja p pičuarje. Ku pāru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpā ulje karje miruasā.

³⁹ Kānd avizut farizej karje akimat p Isusu, agāndit: “Kānd āsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicā.”

⁴⁰ P aja Isusu ja zās: “Šimune, am s c zāk nješto.”

A jel azās: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azās: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[‡] a altu om činžāč (50).

⁴² A kum jej na vut dundje s āntuarkā, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osā l vrja?”

⁴³ Šimun azās: “Gāndjesk alu āla karje maj mult oprostit datorija.”

Azās Isusu: “Binje azās.”

⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinilit la mujarje š zāče alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ān kasā ata, ali tu nu maj dat apā s spāl pičuarilje, a ja aplāns š lakrmilje alu je akāzut p pičuarje a ja lja asplat š ku pāru mi lja frikat.

⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kānd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje.

[‡] 7:32 Isusu usporidjaštje p vodilje alu židovilor ku kupi karje je nikāžāč p ortači alor k nu fače aja će vrja. Kašā aša kupi, vodilje alu židovilor uznemiric dān Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s svidaštje ili prihvatjaštje. **§ 7:33** na mānkat mālaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ān lok undje nuje

nimika, mānka skakavacurj š med š s ānbrka ān cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). ^{*} 7:35 Toc

karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ān grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ān āsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kānd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. [†] 7:36 alat loku la astal s mālānče – Afost običaju la posebna gozba kašā āsta mānkarje k omurj mālānkā pānd začē udobno pānglā astal. [‡] 7:41

kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašā una dnevnicā d obični radnik.

⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpä ulje karje miruasä auns pičuarilje.Š

⁴⁷ Däče gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinä: aja je daja če grešala alu je, š akä lja fost multä, afost oprostit. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj ucärä s s oprostjaskä, äla vrja ucärä.”

⁴⁸ Atunča alu mujarje azäs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

⁴⁹ Älja karje afost änklo ančiput äntri jej s rubjaskä: “Činje je ästa š grešala s oprostjaskä?”

⁵⁰ A jel zäče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasät! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatä d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskä Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duaväsprjače (12) apostolurj

² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit däla sufljeti alji rovj š däla bualä. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dän karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj,

³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju än palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbä d om karje sijaštje sāmānca

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Känd pänglä Isusu sa sträns mulc lumje dän tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbä:

⁵ “Una zuvä aišät omu s posijaskä sāmānca än polje. Känd aposijit, njeka sāmānca akäzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amānkat.

⁶ Njeka sāmānca akäzut p pāmānt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apä.

⁷ Njeka sāmānca akäzut änträ märčinj š märčinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušät.

⁸ A njeka sāmānca akäzut p bun pāmānt š krjaštje š rudjaštje d usutä (100) d vorj.” Isusu azäs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audä, trjebje s puje urjajke š s razumjaskä!”

Isusu änväcä kum alta lumje s ponašaštje känd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

⁹ Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbä.

¹⁰ Isusu azäs: “Dopustit vuavä s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje känd jo änväc p alcä s ispunjaskä Svānta pismä:

‘S ujtä

a nu prepoznajaštje,

š s audä,

a nu razumjaštje’.*

Š 7:46 Gostjamja än kasä obično s nudja apa kum aputja s spalä pičuarilje, k većina lumje ili pljika däskulji ili duča sandalje š än kasä vinja ku pičuarilje pljinje d prašanä. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu än falkä, a alu lumje posebne s undä kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslinä. * 8:3

Herod – Vjez 3,1 ku fusnota änklo. ✧ 8:10 Iz 6,9

11 Jakā če značaštje asta vorbā: sāmānca je vorba alu Dimizov.

12 A sāmānca karje akāzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskā.

13 A sāmānca karje akāzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a kānd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje.

14 A sāmānca karje akāzut ān mārčinj prestavjaštje p āštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt.

15 A sāmānca karje akāzut p bun pāmānt prestavjaštje p lumja karje ku bunā š ku poštena inimā pāzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakā maj dāpartje kānd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

16 “Nimilja nu prindje lampa s viljaskā ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untrā s puatā s vjadā binje.

17 K tot čije āviljit osā fije dāzvāljit š tot čije skuns osā s štije š osā vije p luminā.

18 Daja punjec binje urjajke k āla karje pāzaštje vorba amja osā razumjaskā mult, a p ālja karje nu pāzaštje vorba amja osā s ja š aja če gāndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

19 Atunča muma š fracā alu Isusuluj avinjit s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje.

20 Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracā alji tej stā afar š vrja s t vjadā.”

21 Kānd Isusu auzāt aja, azās alu lumjej: “Ālja karje punje urjajke š askultā vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apā Galileja

(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

22 Ān una zuvā azās Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apā.” Jej auntrat ān čamac š aotplovit.

23 Pānd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vānt. Vāntu ančiput s fakā marj valurj karje ančiput s napunjaskā čamacu d apā š jej sa gāsāt ān rov.

24 Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zās: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vāntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina.

25 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Dāče nas krizut ān minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azās unji alu alc: “Činje āsta s zapovidjaskā čak š alu vāntuluj š alu apāj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dān om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

26 Avinjit ān regija Gerasa, † karje je p alta partje d apā d regija Galileja.

27 Čim Isusu aišāt d čamac p obalā, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dān trg karje avut sufljeti alji rovj ān jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ān kasā njego irja la mārānc.

† 8:26 regija Gerasa – Lumja karje atrijit ān trgula Gerasa š ān okolicā na fost Židovj.

28-29 Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cǎnja š akǎ lumja la lĳigat p lanacurj š okove š l pǎza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ǎn lok undje nuje nimika. Kǎnd omula avizut p Isusu, acǎpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašǎ d omula. Akǎzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrĳaj dǎla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mǎrog d tinje, nu m mučjal!”

30 Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zǎče: “Mulc[‡]”, k afost ǎn jel mulc sufljeti alji rovj.

31 Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruadĳe d Isusu s nu naridjaskǎ s pljače ǎn jamǎ frzďǎ kraj undje osǎ fije kaznic.

32 A ǎnklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskǎ s untrǎ ǎn porč š Isusu adopustit.

33 Atunča sufljeti alji rovj aišǎt d om š auntrat ǎn porč. Toc porči adat fuga ǎn zos dǎpǎ djal ǎn apǎ š sa nikat.

34 Kǎnd lumja karje pǎza p porči avizut ča fost, afuďit š arazglasǎt p trg š p saturj.

35 A lumja avinjĳit s vjadje ča fost. Kǎnd jej aĳuns, avizut p Isusu ku omu dǎn karje aišǎt sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urĳajke la Isusu, ǎnbrkat š bun ǎn kap. Š lumja sa spirjat.

36 Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujĳit p omu ǎn karje afost sufljeti alji rovj.

37 Tuatǎ lumja d regĳija Gerasa lja pukat marje frikǎ, š arugat p Isusu s pljače dǎla jej. Isusu auntrat ǎn čamac s pljače pisti apǎ ǎndrǎt.

38 Majdatǎ njego čē Isusu š učenikurĳe aluj aotplovit ǎn čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišǎt sa rugat mult d Isusu s puatǎ s rǎmǎje ku jel. Ali Isusu ja zǎs:

39 “ǎntuarčĳtje akas š zi alu toc čē Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel aplĳikat š razglasǎt p tot trgu čē ja fukut Isusu.

*Isusu likujašĳtje p muĳarja š adrikǎ p fata d morc
(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)*

40 Multǎ lumje ašĳipta p Isusu s s ǎntuarkǎ dǎpǎ alta partje d apǎ. Kǎnd Isusu aĳuns, toc ku radostu la šĳiptat.

41 D dǎturdatǎ avinjĳit omu karje sa kima Jair, karje irja voďa alu lumje karje s sastaja ǎn sinagogǎ. Akǎzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vĳie ǎn kasa aluj.

42 Jel avut jedinicǎ fatǎ karje avut duavǎsprjače (12) d aj karje irja p muartje. Pǎnd Isusu plĳika la Jair, mulc lumja l pinďĳa dǎpǎ pistot.

43 ǎntrǎ lumje irja muĳerj karje duavǎsprjače (12) d aj krvarja, š potrošǎt tot ča vut p doktorjamje, ali nimĳlja na putut s ju likujaskǎ.

44 Avinjĳit d drǎt š apus mǎna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestit s krvarjaskǎ.

45 Antribat Isusu: “Čĳinje apus mǎna p minje?”

Š pǎnd toc azǎs: “Nu jo”, Petar azǎs: “Gospodarulje, multǎ lumje t pinďĳe š t strǎndē!”

46 A Isusu azǎs: “Njeko namjerno apus mǎna p minje. Amositit k sǎla aišǎt d minje.”

[‡] 8:30 Mulc – ǎn grčĳki original skrĳie: “Legĳija”. Legĳija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupĳinǎ dǎn 6.000 vuastje. Aiča s koristjašĳtje d označǎlǎ d marje skupĳinǎ sufljeti alji rovj.

⁴⁷ Känd mujaraja saznajit k nu puatje s askundä k ja apus mäna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs dăče apus mäna p Isusu š kum odma sa likujit.

⁴⁸ A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

⁴⁹ Känd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair[§] ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”

⁵¹ Känd Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrje ku jel.

⁵² Š toc karje već irja ăn kasă plăndja š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plăndec! Nuje muartă, njego s kulcă!”

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă.

⁵⁴ Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skuall!”

⁵⁵ Š suflijetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălăncă.

⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăcă alu nimilja če sa dogodit.

9

*Isusu trinjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)*

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat săla š autoritet s putirjaskă p suflijeti alji rov š s puată s likujaskă p bulnavi.

² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi.

³ Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tařna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămăřj!”

⁴ Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, răminjec ăn ja pänd god nu pljikăc ăn altu trg.

⁵ Undje p voj nu vu primjařtje, pänd išăc d trgula istrisăc prařăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

*Herod je zbnjtit d Isusu
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)*

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,[†] auzăt tot če sa dogodit š afost zbnunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc.”

⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”[‡] Aldă trje (3) azăs: “Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors dăla morc.”

§ 8:49 Jair – Ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”. * 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “d svjedočala păntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja aprtit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Ăn grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ăn 3,1. ‡ 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătăm, karje Židovi očekuja s s ăntuarkă (vjez Mal 3,23-24).

⁹ A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu.

Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida.

¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā.

¹² Pānd akāzut nuaptja, avinjit duavāsprače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolica s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?”

¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azās alu učenikurj aluj: “Zāčec alu lumjej s šagā ān grupje njeđe činžāč (50).”

¹⁵ Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut.

¹⁶ Isusu alat činč (5) mālajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ān čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskā alu lumjej.

¹⁷ Toc avut s mālānče kāt god aputut. Š još duavāsprače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija

(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)

¹⁸ Maj ānklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruadje š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestanit s s ruadje lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sānt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilija, š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atrijit š sa tors dāla morc.”

²⁰ A atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “A voj, če zāčec činje sānt jo?”

Petar zāče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilja.

²² Azās: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje (3) zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc.”

Isusu zāče k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

²³ Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.*

Š 9:19 Ilija - Vjez fusnota ān 9,8. * 9:23 Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Kānd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasā če vej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel.

24 K činje god vrja životu aluj s spasaskä, osä l pjargä; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osä l spasaskä.

25 Če koristjaštje alu omuluj akä dobidjaštje tot pämäntu, ali pjardje sängur p jel?

26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osä am rušunje känd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svänt.

27 Punjec urjajke k istina je: njeiki dala voj karje aiča stäc nusä muarä pänd nu vjadje cara alu Dimizov."

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

28 Otrprilike opt (8) zälje dāpā aja če lja zäs aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruadje.

29 Š pänd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albä.

30 Däturdatä, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Älja afost Mojsije š proroku Ilija.

31 Sa pojavit än marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pämäntusta,† karje Isusu uskoro osä fakä än Jeruzalem s ispunjaskä voja alu Dimizov.

32 Pänd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Känd sa skulat, avizut marje luminä karje vinje dala Isusu š doj (2) omurj karje astat pänglä jel.

33 Pänd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dala Isusu, Petar azäs alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije."

34 Pänd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikä.

35 Dimizov lja rubit dän oblak: "Ästa je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!"

36 Š känd jej auzät glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut än zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

Isusu putirjaštje p suflet alu rov dän kupil

(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

37 Känd alta zuvä sa dat än zos dāpā djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu.

38 Däturdatä, njeiki om änträ multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: "Učiteljulje, ujtijte la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov.

39 Jakä, suflet alu rov mult vorj l pukä š däturdatä jel änčapje s cāpje. La runkä än grčurj š ji pljika pjena p gurä. Š nu l lasä pänä god skroz nu l iscrpijaštje.

40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskä, ali na putut."

41 Atunča Isusu azäs: "Lumjo karje trijic än vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atäta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kät mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!"

† 9:31 d išjala aluj d pämäntusta – Än grčki original skrije: "d išjala aluj". Ästa frazä vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašä marje djela d spasjalä karje uskoro osä fije ostvaritä. Arfi aja slično kašä išjala d zavjetu alu Bätärn, känd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac än Egipat.

42 Š pänd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburät š jel ančiput s s grčaskä. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašä š alikujit p bijatu š la dat la tatusov.

43 Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj

(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Pänd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azäs alu učenikurlje aluj:

44 “Punjec binje urjajke če vu zäk: Još ucără lumja osä predajaskä p minje, p Bijatu alu Omuluj, än vlastu la dušmanji alji mjej.”

45 Ali jej na štijut če jel avrut s zäkä. Aja značälä afost skuns dälä jej. Jej na putut s razumjaskä š lja fost frikä s l änrjabje d aja.

Ponizni je maj marje än cara alu Dimizov

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

46 Učenikurlje ančiput s raspravljaskä činje dälä jej maj marje.

47 Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pänglä jel.

48 Š Isusu lja zäs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta pänturv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik änrä voj toc, äla je maj marje!”

Činje nuje pänturv voj, äla je ku voj

(Mk 9,38-40)

49 Ivan p asta azäs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje än lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rovj s jašä d lumje. Noj amzäs aluj s nu fakä aja daja če nuje učeniku alu tov kašä če ištjem noj.”

50 Isusu azäs: “Nu branic! Akä njeko nu lukrjazä pänturv voj, jel atunča lukrjazä ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pänd jel putujaštje än Jeruzalem

51 Känd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu än čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače än Jeruzalem,

52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat än sat än regija Samarija s ji pripremjaskä če ji trjebje.

53 A änklo lumja na vurut s l primjaskä daja če pljika än Jeruzalem.‡

54 Känd učenikurlje Jakob š Ivan auzät k lumja än Samarija na primit p Isusu, jej azäs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringä foku dän čerj?”[§]

55 A Isusu sa okrnit š lja ukorit p Jakob š p Ivan s nu fakä aja.

56 Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat än altu sat.

Nusä fje ušurje alu älja karje sljedjaštje p Isusu

(Mt 8,19-22)

57 Pänd jej još pljika p drum, njeko azäs alu Isusuluj: “Pljek dăpä tinje undje god tu plječ.”

58 Isusu ja zäs: “Lisica arje jamä š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

59 Atunča Isusu azäs alu altuluj: “Vinä dăpä minje!”

‡ 9:53 Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pänglä aja undje trjebje s štujaskä p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja än Jeruzalem s puatä s s klanjaskä alu Dimizov än hramula. § 9:54 Än zavjetu alu Bätärn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukä p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzät d čerj š lja uništ (2 Car 1,10-12). Jakob š Ivan vjerovatno agändit k je kašä proroku alu marje Ilija š agändit k Dimizov vrja s fakä isto än asta situacije.

A jel azās: “Domnulje, lasāmā majdatā s pljek s āngrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zās: “Las p morcā s grupaje p alor morcā,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bunā vorbā d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Š još njeko zāče: “Domnulje, viuv dāpā tinje, ali dopustjaštjem majdatā s m oprostijesk ku ukućanji mjeje.”

⁶² Isusu ja zās: “Akā ānčepj s orještj ravno, a t ujc dāpā tinje, tu nu poc s služāštj ān cara alu Dimizov.”

10

*Isusu trimjatje p šaptjezāč š doj (72) ućenikurj
(Mt 11,21-27; 13,16-17)*

¹ Domnu Isusu dāpā aja akuljes āntrā jej šaptjezāč š doj (72) alcā ućenikurj* š atrimjes kātā doj (2) s pljače la intja aluj ān tot trgu š ān tot loku undje Isusu atribut s pljače.

² Kānd sa sprimit s pljače lja zās: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncārā.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugācāvā la jel s trimjatā još maj mult radnič ān berbā.

³ Ānčipjec akuma, ali pāzācāvā k trimjet p voj kašā p vojilje āntrā lumje karje kašā lupurj.

⁴ Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stāc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, majdatā zāčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasā!’

⁶ Akā ān aja kasā jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osā ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akā ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusā primjaskā āla miru ku karje voj la blagoslovit.

⁷ Nu vu preselic d kasā ān kasā! Boravic ān aja kasā pānd fic ān trgula š nu fic rušānošj s mānkāc š s bjec aja če vu dā, k kum zāčem: Radniku azaslužāt plata aluj.

⁸ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dā s mānkāc.

⁹ Likujic ānklo p lumja karje bulnavj š zāčec alor: ‘Asta aratā k cara alu Dimizov avinjīt la voj!’

¹⁰ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo nu vu primjaštje, išāc la ulicilje aluj š zāčec:

¹¹ ‘Čak frikām š prašāna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pićuarje alu anuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjīt cara alu Dimizov!’

¹² Vu zāk: Kānd vinja vrijamja d sud osā fije majušurje alu lumjej ruavā dān trg Sodoma‡ njego alu lumjej dān trgula!”

* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcā s grupaje p alor morcā – Isusu nu gāndjaštje doslovno k morci āngrupā p morcā. Aja je metafora d ālja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ān aja k ućenikurje nu kutjazā s dopustjaskā alu nimilja s lji zadržaskā dāla pratjala alu Isusuluj. * **10:1** šaptjezāč š doj (72) – Ān neki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezāč (70) ućenikurj, aiča š ān 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncārā – Isusu vrja s zākā k jaštje multā lumje karje sprimic s untrā ān cara alu Dimizov, ali nuje dosta ućenikurj s ānvacā š s ažitje alu lumje. ‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništīt k lumja aluj afost atāta d rovj (vidjec Post 18,16-19,28).

¹³ Isusu azās: “Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj āntrā lumje poganā ān trg Tir š ān trg Sidon Š karje jo afukut āntrā voj, jej već d känd s okrinja dāla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu.*

¹⁴ Daja osā fije majušurje ān zuvā d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavā ān Korozain š Betsaida!

¹⁵ A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāc pānla čerj samo daja če jo amfost āntrā voj! Nu! Voj osā vu slubudjec ānklo undje loku d kaznit.†”‡

¹⁶ Atunča azās alu šaptjezāč š doj (72) učenikurj: “Känd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š känd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A känd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezāč š doj (72) učenikurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov (Mt 11,25-27; 13,16-17)

¹⁷ Känd sa tors šaptjezāč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azās: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultā känd lji zapovidim ān lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zās: “Štiu, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala. Š

¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazāc šārpj š škorpionurj.* Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā.

²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultā, njego maj mult radujicāvā daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj.”†

²¹ Atunča Suflijetu alu Svāntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azās alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pāmāntu, čak skuns istina d cara ata dāla lumje karje gāndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vrjaj s ānvacā. Da, Tato, cijje s svidaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azās: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

Š **10:13** trg Tir š ān trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ān Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obalā Sredozemne apā sjeverozapadno dāla Galileja akuma ān južnom Libanonu. * **10:13** Adučja

cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njeuru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapāj li devāj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ān činušā s puatā s pokazaskā žalostu š očaj. Maj mult fiča aja känd s ruga d oprost š kاتا s lja ažutā Dimizov. † **10:15** ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multā vrijeme ān trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multā lumje ān trgula agāndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akā avut privilegije š prednost če atāta vorj auzāt d Isusu. Umjesto s primjaskā maj marje častu, Dimizov osā kaznjaskā p ālja karje nu s pokajaštje. § **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašā proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ān vlastita službā aluj, a akuma š ān služba alu učenikurje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š adučje porazu alu Sotonej (vjev 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7-10; 20,1-3, 10). * **10:19**

šārpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šārpji š škorpionurje ku sufljeti alji rovj kašā ālja d karje učenikurje rubjaštje ān 17. stih. Suflijeti alji rovj je kašā šārpji š škorpionurje k je opasni š fače štetā alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj – Doj trje odlomakurj ān Biblije rubjaštje d knjiga ān čerj ān karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigā njekad s kjamā knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zās s razumjaskā k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtā.

²³ Maj änklo, känd afost sängur ku učenikurlje aluj, š ja azäs: “Nurukošj älja karje vjadje aja če vidjec voj.

²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadä aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audä aja če voj audjec, ali na uzät.”

Isusu rubjaštje vorbä d om karje trijaštje än Samarije karje irja pljin d milä (Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Udatä känd Isusu änväca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskä: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zäs: “Če skrije än zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zäče?”

²⁷ Omu azäs: “Zakonu zäče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatä inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatä snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’* š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sängur p tinje.’”

²⁸ Isusu ja zäs: “Binje ajzäs. Fäj aša š osä primješt vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje, † š aša jel äntrijabä p Isusu: “D činje rubjaštje känd zakonu zäče ‘bližnji alu mjov?’”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbä: “Njeki om putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčoši š alat tot döpä jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsat s zakä skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobidit š apljikat maj dāpartje.

³² Isto aša pänglä lokula avinjit atunča š levitu, pomočniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobidit š apljikat maj dāpartje.

³³ Atunča njeki omu d regija Samarija[§] trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel.

³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spälat räžnilje ku ulje š ku vinu* š ja änvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus än gostijonä š änklo anastavit s s pobrinjaskä d jel.

³⁵ Mänje zuvä jel adat duavä (2) kovanic d arđint† alu gazdäj alu gostijonäj, š ja zäs: ‘Brinjaštitje d jel š akä maj mult putrošäštj, c plätjesk känd m änturča.’”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če gändješt? Karje d äštja trje (3) alu omuluj sa pokazät k je bližnji alu omula karje la napadnit färäčoši?”

³⁷ Azäs učitelju d zakon alu Mojsije: “Äla karje ja pokazät milä.”

Isusu ja azäs: “Binje ajzäs. Fuđ š fäj kum š jel afukut.”

Isusu vinje än posjetä la Marta š la Marija

☆ **10:27** ZakPon 6,5 ☆ **10:27** Lev 19,18 † **10:29** avrut s s spalje – Än grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskä”. Än kontekstula, asta izjavä najverovatnije značaštje k ästa učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskä p Isusu, s pokazaskä kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskä k askultä zakonu alu Dimizov, š akä nu sa ponašät binje kätři tuatä lumje. Än äla slučaj aja puatje s s prevodjaskä kašä “Avrut s opravdjaskä ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” än rječnik). Židovi mrza p

Samarijanci š prepostavlja k kej je lumja ruavä karje azaslužät s lji kaznjaskä Dimizov. * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašä ljaku än äla pämänt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjalä d bolurj š zaštita d pjälje uskatä (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašä dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašä dnevica d obični radnik.

³⁸ Pänd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskä kättri Jeruzalem, auntrat än unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit än kasa alu je.

³⁹ Avut sorä karje s kima Marija. Pänd Domnu Isusu änväca, Marija šidja š punja urjajke.

⁴⁰ A Marta afost mult zabrinutä k mora s pripremjaskä tuatä mänkarja, pa ja avinjit s s žaljaskä: “Domnulje, nu c brigä če sorimja ma läsat sängurä s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zäs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če gändješt k trjebje.

⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusä fije lat dälä ja.”

11

Isusu änvacä d molitvä (Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Udatä Isusu sa rugat la neki lok. Känd azavršät ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azäs: “Domnulje, änvacä p noj s nji rugäm kum Ivan karje bätjazä anväcat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zäs: “Känd rugäc, zäčec: ‘Tato än čerj, s s štujaskä lumilje alu tov asvänt. Aduj cara ata p tot pämäntu.

³ Adä nuavä mänkarje karje trjebje tuatä zuva

⁴ š oprostjaštje anuasträ grešala, k š noj oprostim alu älja karje grešaštje päntrov noj. Nu da s kidjem än kušnje.’”

⁵ Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Akä plječ än ponoč la ortaku alu tov š ji zäč: ‘Adäm trje (3) mäljurj,

⁶ k ma vinjit ortaku än gostjamje, a nam s idauv nimik d mänkat!, če osä zäkä ortaku?”

⁷ Dali nusä zäkä: ‘Nu m uznemirja! Uša je već än kisä, a kupi je än pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’

⁸ Ali vu zäk: čak š akä omula nu s skualä daja če ješt ortak aluj, š nu c dä nimika, osä skualä daja če mult l rođ frzdä rušänje. Š osä zdja atäta kät cije trjebje.

⁹ Š daja vu zäk: Nu odustanic! Rugäc p Dimizov š osä dobidic! Kätäc š osä gäsäc! Bitjec la ušä š osä s vu däškidje!

¹⁰ Činje god ruagä p Dimizov, primjaštje. Činje god katä, gäsaštje. Činje god batje, uša s ji däškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru katä pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu!

¹² Ili akä bijatu alu vostru katä vov dälä voj, dal voj ja da škorpionj? Nu!

¹³ Akä voj, karje ištjec rovj, štijec s däc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kät maj mult alu vostru Tata än čerj osä darujaskä p Suflijetu alu Sväntuluj alu älja karje l ruagä?”

Isusu putirjaštje p suflijetu alu rov ku säla alu Dimizovuluj, a nu ku säla alu Sotonäj

(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isusu una zuvä aputirit p suflijetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskä. Känd suflijetu alu rov aišät, omu arubit š mulc lumje sa mirat.

15 Ali njeki dāla jej azās: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žuta Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.”

16 A alci avrut s la puče ān zamkā š akātat s idja njeki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes.

17 A Isusu aštijut če gāndjaštje, pa lja zās: “Akā lumja ān ista carā s burjaštje āntrā jej, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kašā s burjaštje āntrā jej, osā s raspadnjaskā familija alor.

18 Voj začec k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštje āntrā jej. Kum atunča cara aluj s rāmaje?

19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akā, kašā kum začec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā š učenikurlje alji voštri ku sāla alu Beelzebul. Sigurno nušā slažaštje. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštje sāngur pāntruv jel.

20 Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjit cara alu Dimizov.

21 Kānd capān omu karje arje bunā oružije pāzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno.

22 Ali kānd l napadnjaštje maj capān d jel, l savladjaštje š ija tuatā oružija ān karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

23 Āla karje nuje ān partja amja, jel je pāntruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštje.”

*Isusu rubjaštje vorbā d om alu karje ja fost maj rov njego maj datā
(Mt 12,43-45)*

24 Atunča Isusu azās asta vorbā: “Kānd sufljetu alu rov jašā d om, lutjaštje p pustinje š katā lok s odmorijaskā. Kānd nu l gāsaštje, azās sāngur aluj: ‘M tork ān om ān karje maj datā atriijit dān karje aišāt.’

25 Kānd sa tors, gāsaštje k je omula kašā kasa karje je čistitā š uredna, ali gualā.

26 Atunča sa dus s adukā p alcā šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untrā ān om š ān jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datā njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nuruškoš ālja karje punje urjajke la Dimizov

27 Pānd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multā lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

28 Isusu azās: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultā.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadā

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: “Lumja ān asta vrijamje‡ je rovj. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes,

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganā l štuja d mult. Ān vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonā. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašā kum Isusu maj capān om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capān. ‡ **11:29** Lumja ān asta vrijamje - Vjez fusnota ān 7,31.

ali nusă dobidaŝtje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ăn vrijamja alu prorokuluj JonejŠ kănd Dimizov la spasăt dăla muartje.

³⁰ Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vrijamje.*

³¹ La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu† osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumje ăn asta vrijamje daja če ja avinjit d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon.

³² La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, lumja karje atrijit ăn trg Niniva osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumja ăn asta vrijamje daja če jej sa okrintit dăla rov alor kănd Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

*Ănvăcala alu Isusuluj je kašă lumina karje dă alu lumjej s vjadă
(Mt 6,22-23)*

³³ Isusu azăš: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundă ili s upuje dusu košară, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utră s puată s vjadă binje.‡

³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelă. Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š

³⁵ Daja păzaštje s nu găndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez.

³⁶ Daja, akă poc binje s vjez š akă nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osă fije kašă če ješt ăn sobă ku lampa karje c dă s vjez.”

*Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36)*

³⁷ Kănd Isusu azavršăt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mălănče. Isusu auntrat š alat loku la astal.

³⁸ Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov.*

Š **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2, 1, 11). Isusu d dogadajula rubja kašă kje slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu ăsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost Židovkă. ‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ănvăcala aluj. Dimizov otkrijit alu lumje Životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ănvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š ănvăca ănklo undje putja lumja s l vjadă š s la udă. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašă dokazu k la trimjes Dimizov. Š **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ăn grčki original skrije: “Daja akă vojku cije zdravănu tuată tjela osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravănu tuată tjela osă fije ăn tamă.” * **11:38** Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kănd avizut k Isusu nu sa spălat maj dată d mănkarje.” Asta spălat na fost d higijena s s rišaskă d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ănvăca kum s čistja svečano.

³⁹ Aša Domnu Isusu ja zäs: “Voj farizeji ištjec kašä lumja karje spalä paru š gävanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dän nontru, k spaläc mänilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepä š d rov.

⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir än kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dän nontru.

⁴¹ Nu fic lakumj, već dác dälä inimä alu lumje karje narje. Akä ištjec aša, osä fic čist la intja alu Dimizov dän nontru š da far.

⁴² Grjev vuavä, farizeji! Voj dác alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašac pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavä, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj än sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujašä p ulic.

⁴⁴ Grjev vuavä! Voj ištjec kašä pämäntu karje narje spomenik karje nu aratä k änzos s nalazaštje märmäntje.[†] Pa lumja umblä p äštja märmäntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zäs: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zäs: “Grjev š vuavä, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teret p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukä, a nič dajštu nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukä äla teret.

⁴⁷ Grjev vuavä! Voj adrikäc spomenikurle alu prorokulor, a voj ištjec isti kašä sämäncä avuasträ karje d mult lja umurät.

⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažac ku sämäncä avuasträ. Jej lja umurät, a voj lji drikäc spomenikurle![‡]

⁴⁹ Voj ištjec kašä pra tatilje alji voštiri. Dimizov än mudrostu aluj majdatä äštijut k osä fičec istje stvarurj. Jel azäs: ‘Osä trimjet la jej p prorokurle š p apostoli, a jej p njeki d jej osä muarje, a p alcä osä putirjaskä.’

⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osä smatrjaskä k je dävina lumja än asta vrijamje d tuatä muartje alu prorokurlij karje lumja lja umurät d känd je pämäntu.

⁵¹ Dimizov osä lji osudjaskä d muartje alu tot proroku, dälä Abel pänlä Zaharija, p karje la umurät än Hram änrä svetište š žrtvenik.[§] Istina je, Dimizov osä lji kaznjaskä p lumja än asta vrijamje!

⁵² Grjev vuavä, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašä omu karje askuns ključu alu ušäj d cara alu Dimizov.* Sängurj nu unträc än cara alu Dimizov š nu dác nič alu älja karje katä s untrje.”

[†] **11:44** märmäntje – Kätri zakonu alu Dimizov, akä omu dotaknjaštje märmäntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižäštje märmäncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašä äštja märmäntilje karje nuje obiljižät. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskä pravedno, pä än vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja änväcala alor š fiča aja če je zäca, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. [‡] **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut äštja grupje k avrut lumja s gändjaskä k jej častjaštje p prorokurle. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurle änväca, če dokazät k nuje maj bunj dälä pra tatilje alor karje aumurät p prorokurle. **§ 11:51** Än povijesti alu Židovilor majdatä d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurät dälä argacä alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurät (2 Dnev 24,20). * **11:52** Voj ištjec kašä omu karje askuns ključu alu ušäj d cara alu Dimizov – Än grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašä k je än kasä än karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s uträ, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s uträ. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcä s l upoznajaskä.

⁵³ Känd Isusu apljikat dän kasä alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskä p jel š azahtjevit s odgovorjaskä p multä vorbje.

⁵⁴ Jej pokuša s la pučje än zamkä än nješto če aputja s zäkä s l puatä s l optužaskä.

12

Isusu zače alu učenikurlje aluj k mora ku tuatä inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikä

(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atäta k gaza unij pisti alc. Maj datä njego če osä rubjaskä alu lumje, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Päzäcävä d farizeji. Ku duavje trje fälč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje änträ lumje kašä germa karje s proširjaštje än mäla. Päzäcävä s nu fic kašä jej ku trje fälč.

² Vinje vrijeme känd tot čije skuns osä fije otkrivit š tot čije tajna osä sa audä pänglä toc.*

³ Da, än zuvaja če god njeko azäs än tamä osä saudä la luminä š tot če njeko ašaptit än sobä kisä osä razglašajtje p krov† s audä toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikä d lumje. Jej puatje s umarä samo tjela, ali däpä aja vuavä nu puatje nimika maj rov s fakä!

⁵ Njego osä vu pokazaskä d činje trjebje sa vjec frikä: avjec frikä d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče än pakao. Da, d jel avjec frikä!

⁶ Voj štjic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtä p ničunu d jej.

⁷ Voj štjic k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak š kät avjec päp p kap. Daja na vjec frikä!

⁸ Istina je, tot äla karje aiča p pämänt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osä priznajesk k jel pripadnjaštje mije.

⁹ Tot äla karje aiča p pämänt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osä m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije.

¹⁰ Ipak tot äla karje rubjaštje päntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskä. A alu äla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Sväntuluj‡ nusä oprostjaštje.

¹¹ Känd jej aduče p voj la sud än sinagogä, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s začec vuavä än obranä

¹² daja če p voj Suflijetu alu Sväntuluj än äla tren osä änvacä če s začec.”

Isusu änvacä k nu trjebje s t uzdještj än bugacije

* **12:2** Dimizov osä otkrijaskä istina d lumje karje je ku duavä trje fälč kašä farizeji. Farizeji apokušät s askundä stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvä osä fakä s štije toc d čija jej zapravo gändjaštje.

† **12:3** p krov – Käši än Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskä važne poruke alu alcilor än zajednicä karje sa sträns än zos än ulicä.

‡ **12:10** äla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Sväntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje än istinä d Dimizov š d Isusu karje Suflijetu alu Sväntuluj ji otkrijaštje.

13 Unu om dān atāta lumje azās alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskā ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lāsāt.”

14 Isusu ja zās: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk āntrā voj?”

15 Atunča azās alu toc: “Pāzāčāvā š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrā ān inima avuastrā, k život nu s sastajaštje ān aja če posjeduještj.”

16 Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu.

17 Bogatašu agāndit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’

18 Atunča azās: ‘Štiuv! Dubor p skladištijle abātrnje š osā fak maj marje š ānklo osā puj š gruvu š tuatā imovina amja.’

19 Atunča osā zāk sāngur mije: ‘Jakā, am ān skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mālānk, bjav š m veseljesk!’

20 Ali Dimizov ja zās: ‘Omulje tu karje naj mincā! Još d sarā osā c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskā tot aja čaj strāns d tinje?’

21 Omu karje narje mincā je āla karje strānde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov.”

Nu brinicāvā

(Mt 6,25-34)

22 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Daja vu zāk: Nu brinicāvā š na vjec frikā kum s preživic, če s mānkāc, nič kum s ānviljic tjala avuastrā, če s ānbrkāc!

23 K životu maj važniji d mānkarje, š tjela d cualje.

24 Ujtacāvā la gavranurj! Nīt sijaštje, nit adunā, nit arje skladištje nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštije d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj!

25 Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskā životu čak š unu sat?

26 Daja če nu putjec s fičec nič aša mikā stvar, dāče vu brinic d bilo čaja?

27 Ujtacāvā la frorj ān polje kum krjaštje! Nu s mučāštje aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrkat aša māndru kašā unu d fruvarjasta.

28 Atunča akā Dimizov aša ānbrakā frorji karje krjaštje ān polje karje jaštje astāz, a več minje s arunkā ān fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskā d voj? Voj lumjo karje aša d pucān kridjec!

29 Nu kātāc če osā mānkāc š če osā bjec š nu vu uznemiric d aja.

30 K Tata alu vostru ān čerj štije k tot asta vuavā trjebje. Nu fic kašā lumja alu pāmāntusta karje samo aja katā.

31 Njego prvo kātāc cara alu Dimizov š Dimizov osā vu dja aja če vuavā trjebje.

32 Navja frikā, amikā stada, § k Tata alu vostru ān čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj.

33 Vinjdjec aja če avjec š banj dāc alu lumje karje narje nimik! Akā aja fičec, osā avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusā fije purdut. Aja je kašā k avjec saku ku banji karje nikad nusā ajbje rupā ān ja. P čerj nuje lupovj karje vuavā afura stvarurlje š nuje gāgj karje amānka cualjilje avuaštje.

34 Inima avuastrā uvijek osā fije ānklo undje je bugucija avuastrā.”

§ 12:32 amikā stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašā če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ālja karje s uzdjaštje ān jel.

Isusu ānvacā p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pāmāntuluj

(Mt 24,45-51)

³⁵ Isusu azās: “Uvjek fic spremic, kašā argatu karje ānbrkat ān radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja.

³⁶ Da, fic kašā argatu karje štjaptā p gospodaru aluj karje apljikat ān svatovj š känd gospodaru ažundje akasā š batje la ušā, odma diškidje ušā.

³⁷ Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj k jel osā lji nagradjaskā. Istina je zāk vuavā, gospodaru osā ānbračje cualjlje alu argatuluj, osā lji začē s šagā la astal š sāngur osā lji poslužaskā.

³⁸ Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj, čak š akā jel vinje ān ponoč ili maj ānklo.

³⁹ Ān asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj štija känd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskā ān kasa aluj.

⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osā viuv känd voj numā očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbā nuavā alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zās: “P činje gāndic k gospodaru osā puje s upravljaskā ku altje argac ān kasa aluj š s lji nahranjaskā ān bunā vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje?

⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, känd s ānturča akas, s gāsaskā k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel!

⁴⁴ Da, istina je k postavljastje p argatu s upravljaskā ku tuatā imanja aluj.

⁴⁵ Ali če osā fije akā argatula gāndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržāt p drum š nusā āntuarčje d mult’, š ančiput s batā p argacā š p argatilje, mult mālānkā š bja š s āmbatā?

⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osā vije ān zuvā ān karje jel nu l očekuja š ān vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osā l taje p komadurj š osā l trimjatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj.

⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult.”

Isusu ānvacā k familija osā fije podjeljitā dān jel

(Mt 10,34-36)

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku.* Mult vrjauv s fije već aprinsā.

⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā!

⁵¹ Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje.

* **12:49** foku - Foku ān Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalā (vjez Lk 3,9, 16-17; 9,54; 17,29). Ān amizdoj slučajurj rubjaštje d odvajalā d aja čije rov dāla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sāla alu Sotonāj ruavā š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujastje odvajalā āntrā ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj.

⁵² Pänd akuma, akä än una kasä jaštje činč (5) lumje, osä podiljaskä unu päntruv altu. Doj (2) osä fije ku minje, a trje (3) osä fije päntruv minje.

⁵³ Članurlje alu familjije osä podiljaskä unji päntruv alc. Tata osä fije päntruv bijat š bijatu osä fije päntruv tatä, mama päntruv fatä š fata päntruv mamä, suakra päntruv norä š nora päntruv suakrä.”

Isusu änvacä p narodu k trjebje s kunaskä znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Känd opazäc k d zapad däla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma začec: ‘Osä fije nevrijeme’, š jaštje.

⁵⁵ A känd suflä väntu däla jug voj začec: ‘Osä fije zäpuk!’ š jaštje zäpuk.

⁵⁶ Lumjo ku duavä licje! Putjec s ujtac pänglä voj če s dogodjaštje p pämänt š p čerj š s protumačic znakurlje karje änklo s vjadje. Däče atunča nu putjec s protumačic događajurlje karje promatric äštja zuvje känd sänt jo ku voj?[†]

⁵⁷ Š däče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut?

⁵⁸ Pänd ku omu karje päntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatä njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akä aja nu fač, jel osä vu prisiljaskä s stäc la intja alu sudaculuj, sudacu osä t sudjaskä š t predajaštje la izvršitelj, a jel osä ta runče än kisurlje.

⁵⁹ Istina je: nusä ješ d änklo pänd god nu isplatja tuatä datorija ata, pänlä zadnja kovanicä.”[‡]

13

Isusu änvacä k toc mora s okrinjaskä däla grešalä

¹ Än vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarä pänd duča žrtvä än Hram än Jeruzalem.

² A Isusu lja zäs: “Dal gändic k lumja d regija Galileja aša afost umuräc daja ča fost grešni maj mult d toc alcä lumje än regija Galileja?

³ Nipošto! Istina je, akä nu vu okrinic däla grešalä, š voj isto osä propanic!

⁴ Š če gändic d äštja optsprjače (18) p karje sa dūburät kula än Siloam än Jeruzalem š lja murät? Dal gändic k afost grešni maj mult d toc alcä lumja än Jeruzalem?

⁵ Nipošto! Istina je, akä nu vu okrinic däla grešalä, š voj isto osä propanic!”

Isusu rubjaštje vorbä d ljemnu frzdä plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbä: “Njeki om avut smokvä karje asadit än vinograd aluj. Vinja än tot anu s vjadje dal arodit, ali na gäsät p ja ničuna smokvä.

⁷ Azäs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakä već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l gäsäsk. Tajoj. Däče s iscrpjaskä pämäntu?’

⁸ A omula azäs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osä surp š osä puj pängl ja gnoju.

⁹ Akä aja fiča la anu, možda osä rudjaskä smokva. Akä nu, atunča osä utaj d tinje.’”

[†] 12:56 Afost dosta mintošj s prepoznajaskä znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskä k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratä k je Isusu äla karje Dimizov atrimjes s spasaskä pämäntu. [‡] 12:59 Isusu azäs asta vorbä vjerovatno kašä usporedbä s upozorjaskä p lumja k trjebje s s pomirjaskä ku Dimizov maj datä njego če vinje vrijamja s lji sudjaskä jel.

Isusu likujašnje p mujarje an sãmbãtã, svãntã zuvã alu židovilor

¹⁰ Isusu una sãmbãtã ãnvãca ãn sinagogã.

¹¹ Jakã, afost ãnklo una mujarje ãn karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavã. Afost grbavã š nikako na putut s s ispravljaskã.

¹² Kãnd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zãs: "Mujarje, osloboditã ješt d bualasta!"

¹³ Atunča apus mãnilje aluj p ja. Mujarja dãturdatã sa ispravit š ančiput s slavjaskã p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjašnje sinogoga sa nikãžãt. Agãndit k Isusu prekršašnje zakonu alu Mojsije daja če likuja ãn sãmbãtã. Š azãs alu naroduluj: "Šsãš (6) zãlje ãn duminikã zakonu alu nostru dopustjašnje s lukrizãm. ãn zuviljalja vinjic s likujic, a nu sãmbãtã!"*

¹⁵ Domnu Isusu ja zãs: "Voj lumjo karje avjec duavã licje! Š voj lukrizãc sãmbãtã. Toc voj dizljigãc ãn sãmbãtã p volu ili p magaracu š l skutjec dãn štalã la apã s bja, dal nu?"

¹⁶ Asta mujarje karje je sãmãnca alu Abraham karje Sotona acãnãto ljigatã optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gãndic k na atribut s fije dizljigatã ãn sãmbãtã dãla asta bualã ku karje irja ljigatã?"

¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcã sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašã sãmãnca mikã karje krjašnje š germa karje s širjašnje (Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

¹⁸ Isusu azãs: "Kum izgldjašnje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk?"

¹⁹ Cara alu Dimizov je kašã sãmãnca mikã alu gorušice[†] karje omu asadit ãn baštjava aluj. Aja krjašnje marje kašã ljemnu š puji vinje s gnizdjašnje ãn krãči aluj."

²⁰ Jar antribat: "Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov?"

²¹ Aja je kašã germa karje mujarja alato š amišãto ãn marje količinã[‡] d jelm pãnd tot zolu nu sa drikã."

Isusu ãnvãcã k je grjev s untrje ãn cara alu Dimizov (Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isusu putuja ãn Jeruzalem. Pãnd triča p trgurj š p saturj š p drum ãnvãca,

²³ njeko la antribat: "Domnulje, dal Dimizov samo osã spasaskã pucãn lumje dãla sud?"

Isusu azãs:

²⁴ "Cara alu Dimizov je kašã kasa karje arje ušã strãmtã. Trudicãvã s untrãc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusã puatã.

²⁵ Kãnd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankiš ušã, nusã kutizãc s untrãc. Atunča osã stãc afar š osã bãtjec la ušã. Osã zãčec: 'Domnulje, diškidje nuavã!' A jel osã zãkã: 'Nu štiuvinje činje ištjec š dundje vinjic.'

²⁶ Atunča osã rubic: 'Noj ku tinje amãnkãt š abut, š tu nji ãnvãcaj p trgurje alji noštri!'

²⁷ A jel vuavã osã zãkã: 'Nu štiuvinje činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dãla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!'

* **13:14** Vjev fusnota ãn 6,7. † **13:19** sãmãnca mikã alu gorušice – Kãnd Židovi avrut s opisaskã nješto jako mik, obično koristja asta poslovicã karje rubjašnje k je aja kašã sãmãnca alu gorušica. Obično krjašnje ãn marje grm pisti unu metar, ili njekãd čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količinã – ãn grčki original skrije: "trje (3) mjerje" (otprilike duavãzãč š činč [25] kilje).

²⁸ Ānko osā plānḑec š osā škracijc d dinc ān tugā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric.

²⁹ Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānce la gozbā ān cara alu Dimizov.

³⁰ Jakā njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj mič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj marje osā fije atunča maj mič.”

Isusu plānde p Jeruzalem (Mt 23,37-39)

³¹ Ān vrijamaja, kānd Isusu azavršāt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azās alu Isusuluj: “Fuḑ da iča daja če HerodŠ vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zās: “Fuḑic š zāčec alu aja lukavāj lisičāj: ‘Jakā, jo osā putirjesk p sfljieti alji rovj š likujaskā astāz š mājne š aldā trje (3) zālje osā dovršāsk lukru alu mjov.’

³³ Da, astāz, mājne š dāpā mājne mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ān Jeruzalem undje umuārā p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ālja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kāt vorj avrut s strāng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat!

³⁵ Dimizov osā napustjaskā p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pānd nu vinje vrijamja pānd god nu zāčec: ‘Blagoslovit āla p karje Domnu atrimjes!’”*

14

Isusu likujaštje ān sāmbātā, svāntā zuvā alu židovilor

¹ Ān una sāmbātā Isusu avinjit ān kasa la unu voḑe alu farizejlor s mālānce. Toc karje afost ān kasā s ujta s vjadā če Isusu osā fakā.

² Jakā, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apā ān jel.

³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskā ān sāmbātā ili nu?”*

⁴ Jej atikut. Š Isusu apus māna p omu karje bulnav, la likujit š ja zās: “Poc s plječ.”

⁵ A alor azās: “Akā bijatu alu vostru ili volu kadje ān puc ān sāmbātā, dal nusā l skutjec? Sigurno odma osā l skutjec, š akā je sāmbātā!”

⁶ Jej na vut p aja če s zākā.

Isusu ānvacā k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ālja karje nu puatje s āntuarkā

⁷ Pānd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljaḑje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbā:

⁸ “Kānd njeko t kjamā la nutā, nu la maj bun lok la gozbā. Če akā je kimat njeko maj važniji d tinje?

⁹ Āla karje ta kimat p tinje š p jel osā vije s c zākā: ‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osā fi sramotit.

§ **13:31** Herod – Vjez fusnota ān 3,1. * **13:35** p tinje – Ān grčki original skrije: “kasa avuastrā”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništīt šaptjezāč (70). aj majdatā d Krist. ☆ **13:35** Ps 118,26 * **14:3** Vjez fusnota ān 6,7.

¹⁰ Känd t njeko kjamä nu la maj bun lok la gozbä, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osä vije s c zäkä cije: 'Ortakulje, vinä š šž la maj bun lok.' Aša osä primještj čast la tuatä lumja karje je la gozbä.

¹¹ Činje p jel sängur adrikä, osä fije ponizät, a äla karje sängur p jel ponizaštje osä fije adrikat."

¹² Atunča Isusu azäs alu farizeju p karje la kimat: "Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičerä, nu kima samo p ortacı alji tej, p fracä, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osä kjamä š äša c äntuarčje zajamu.

¹³ Njego känd fač gozbä kjamä š p lumja karje je särač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbä

¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbä s c äntuarkä zajamu. Atunča osä fi zaista blagoslovit, k Dimizov osä c äntuarkä zajamu, la zuvä karje vinje s uskrisnjaskä toc pravedni lumje däla morc."

Isusu rubjaštje d gozbä än cara alu Dimizov

(Mt 22,1-14)

¹⁵ Känd unu däla alcä gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzät kum Isusu asta arubit, jel azäs: "Blago alu tot äla karje osä mälänčj la gozbä än cara alu Dimizov!"

¹⁶ Isusu ja zäs: "Njeki om afukut marje gozbä š akimat p mulc lumje.

¹⁷ Känd vičera afost sprimitä, atrimjes p argatu aluj s zäkä alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!'

¹⁸ Ali tot äla ančiput s zäkä k nu puatje s vije. Unu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivä š mora s pljek jar s m ujt. Märog d tinje, oprostjaštjem.'

¹⁹ Altu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Märog d tinje, oprostjaštjem.'

²⁰ Aldä trje (3) azäs alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.'

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azäs. Gospodaru p aja sa nikäžät š azäs alu argatuluj: 'Fuđ odma p larčj š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p säračič š p invalidj, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblje.'

²² Känd äša afukut, argatu azäs: 'Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.'

²³ Azäs gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar dän trg š katä p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskä kasa.

²⁴ Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälänk nimika d gozba amja! "

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učniku aluj

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrinut š azäs alor:

²⁶ "Akä njeko vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učniku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbä ku ljubavu aluj kättri minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj.

²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä däpä minje, nu puatje s fije učniku alu mjov.†

† 14:27 Vjez fusnota än 9,23.

²⁸ Akā njeko dāla voj vrja s sagrađeštj kulā, nusā šāz prvo š s procinještj kāt kuštjaštje s vjadā arje dāstul banj s u završaskā?

²⁹ Inače možda osā c nistanjaskā banj dāpā aja će završāštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osā rādā d tinje.

³⁰ Osā zākā: ‘Āsta om ančiput s gradjaskā, a na putut s završaskā!’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskā ān rat ku altu car, akā na gāndit dal puatje s pobidjaskā? Dal prvo nusā s sastajaskā ku savjetnici aluj š s rubjaskā ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskā p āla karje p jel vinje ku duavāžāč mij (20.000) d vuastje?

³² A akā shvatjaštje k nusā puatā s pobidjaskā p altu car, osā trimjatā p poslanikurlje la dušmanu aluj pānd je još maj dāpartje. Osā āntrjabe p altu car će vrja dāla jel s puatā s fije miru āntrā jej.

³³ Isto aša, gāndic d cjenā s m šjedic. Nimilja dāla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akā nu lasā tot će arje.

³⁴ Ālja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašā sarja. Sarja je bunā, ali akā apurdut okusu, će osā fač jar s fije bunā?

³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pāmānt, a nuje bun čak š d hrpā d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskā!”

15

Isusu rubjaštje vorbā d vuaje karje sa purdut

(Mt 18,12-14)

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcā grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ānvācala aluj.

² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družāštje ku grešnikurlje! Čak š mālānkā ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbā:

⁴ “Akā njeko dāla voj arje usutā (100) d voj š pjardje una dāla vuaje, će osā fakā? Dal nu lasā nuavāžāč š nuavā (99) p pijanā š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pānd nu ugāsaštje?

⁵ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, upunje p umirje tot vjasāl

⁶ š aduč akas. Atunča kjamā p ortači š p komšiji š lji zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt p vuaja karje sa purdut!’

⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dāla grešalā njego d nuavāžāč š nuavā (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinīt la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azās: “Također, akā njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, će osā fakā? Dal nu prindje lampa, s mātārā kasa š s ukatje binje?

⁹ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, kjamā p prijateljicilje š p komšinicilje š zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt banj karje apurdut!’

¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ān grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevničā.

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbă: "Afost unu om karje avut doj (2) fičorj.

¹² Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: 'Tato, vrjaouv talu alu mjov d imanja ata akuma majdată ce osă morj.' Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.

¹³ Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ân alta državă š ânklo atriit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel.

¹⁴ Kănd apotrošăt tuatje banji aluj, ân pământula karje irja afost marje fuamje š na vut ce s mălănčje.

¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pământula p karje atrimjes ân pijană s păzaskă porči.†

¹⁶ Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănčje mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje!

¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: 'Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje.

¹⁹ Nu sânt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštimă s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.'

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat.

²¹ Azăs bijatu: 'Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje! Nu sânt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.'

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: 'Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj mândră, š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje!

²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim.

²⁴ Daja če âsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!' Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătărn alukrizat ân polje. Kănd sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kântă š žuakă.

²⁶ Akimat la jel p unu d argat s ântrjabje če s dogodjaštje aja.

²⁷ Argatu ja zăs: 'C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăn.'

²⁸ Ali maj bătărn fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ân kasă. Aša tatusov aišăt afar s s ruadje mult d jel s utră ân kasă.

²⁹ A fičoru ja zăs: 'Jakă, jo atăta aj c služăsk š nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mjel.

³⁰ Ali kănd sa tors âsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!'

³¹ Tatusov ja zăs: 'Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cijje.

³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če âsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!' "

† 15:15 D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănčje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušănje s ranjaskă p porči. ‡ 15:22 aljina - Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ân važne dogođajurj.

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učeniculor asta vorbă: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj.

² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputat aja s mi fač? Nu poc više s upravlještj ku bugacija amja. Pripremaštje papirulje ân karje skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azăs sāngur aluj: ‘Gospodaru osă m lasă. Kum akuma osă priživjesk? Nu sānt capăn s surp, š m rušanje s prosăsk.’

⁴ Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă fak aša k lumja osă m primjaskă ân kasă alor š s pobrinjaskă d minje.

⁵ Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kăt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’

⁶ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută (100). Šăz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činzăč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută (100). Šăz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optzăč (80).’†

⁸ Kănd gospodaru auzăt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.

Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd s pripremaštje d životu alor ân pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ân lumină pănd s pripremaštje d životu alor p pămănt karje vinje.‡

⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pămăntusta s ažutăc alu alcilor š steknic ortačj ân čerj. Atunča kănd osă fic morc š lăsăc bugacija alu pămăntusta, osă primjaskă p voj ân vječna kasă.

¹⁰ Činje god je vjeran ân mič stvarurj, osă fije vjeran š ân maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ân mič stvarurj, osă fije nepošten š ân maj marj stvarurj.

¹¹ Akă nu ištjec vjerni ân bugacija alu pămăntusta, činje osă vu dja bugacije p čerj?

¹² Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja če vuavă osă pripadnjaskă?

¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2) gospodarurj. P unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă. Nu putjec s služăc š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu.

* **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) - Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. † **16:7** Usută (100) d košarje ... optzăč (80) - Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd s pripremaštje d životu alor ân pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ân lumină pănd s pripremaštje d životu alor p pămănt karje vinje - Ân grčki original skrije: “k kupi d vřijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină.” “Kupi d vřijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d lumină”) k păzaštje p jej ânřă narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ânvačă dăla jej k trjebje s s pripremjaskă d budučnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akă mudro koristjaštje bugacija karje arje ân životu alor p pămănt.

15 Atunča Isusu lja zäs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatnjaštje k je bun, aja Dimizov smatnjaštje k nu vridjaštje nimika.”

*Zakonu š cara alu Dimizov
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

16 “Pänla vřijamjaja känd avinjit Ivan karje bätjazä, Dimizov arätat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunä vorbä d cara alu Dimizov š nagovorim tuatä lumje s untrje än jel.

17 Tot čije skris än Zakon osä s ispunjaskä. Maj ušurje osä nistanjaskä čerju š pämantu njego s nu s ispunjaskä š maj mikä slovä d Zakon.

18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarä däpä alta fače preljub, š činje god s suarä däpä mujarje karje irja rastavitä fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbä d bogataš d särak

19 Isusu arubit asta vorbä: “Afost unu bogataš karje s änbrka än skumpje cualje, š tuatä zuva amänkat maj bunä mänkarje.

20 A pänglä uša aluj azukut säraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj.

21 Lazar afost atäta flämänd k avrut s mälänče čak š puškäji karje kädja däpä astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja känji š lindža čirurlje aluj.

22 Una zuvä amurit säraku š anđeli la dus pänla lok d čast pänglä Abraham. Š Maj änklo amurit š bogatašu š la ängrupat.

23 Š bogatašu aplikat änklo undje loku d kaznit.* Pänd s muča, sa ujtat än sus, š avizut d däpartje p Lazar ku Abraham.

24 Bogatašu astrigat: ‘Tato Abraham, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskä vrhu alu đajštiluj än apä š s vije aiča s m ričaskä ljimba daja če mult patjesk än fokusta!’

25 A Abraham ja zäs: ‘Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobidit bunje stvarurj pänd atriit p pämant, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučeštj.

26 Osim d aja, änrä noj jaštje marje provalije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuašträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča.’

27-28 Bogatašu ja zäs p aja: ‘Tato Abraham, am činč (5) frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.’

29 Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjavu. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä dala rov!’

30 A bogatašu ja zäs: ‘Nu vrja, tato Abraham! Ali akä lji vinja njeko dala morc, osä okrinjaštje dala rov.’

Š 16:22 pänla lok d čast pänglä Abraham – Än grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbä koristaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja arätä k Lazar afost bliski än zajedništvo ku Abraham, ku sāmānca amurje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzät asta vorbä vjerovatno arazumit k je Lazar pänglä Abraham la marje gozba p čerj, känd tot narodu osä slavjaskä vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28-29). * 16:23 änklo undje loku d kaznit – Än grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

³¹ Ali Abraham azās alu bogatašuluj: ‘Akā nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusā s uvirjaskā čak š akā njeko s skualā dāla morc.’ ”

17

Isusu ānvacā p učenikurlje aluj s nu navadjaskā p alcā s grešaskā š s oprost-jaskā alu alcilor karje grešaštje pāntruv jej

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osā fakā stvarurj d karje p alcā navadjastje p grešalā. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskā.

² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ān apā ku marje buluvan* pānglā gāt, njego s navadjaskā p grešalā p una dāla maj mik om.

³ Pa pāzācāvā če fičec. Akā grešaštje još unu dāla učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartāj akā s okrinja dāla grešalā aluj.

⁴ Čak š akā d šaptje (7) vorj p zuvā grešaštje pāntruv tinje š šaptje (7) vorj s āntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartāj!”

Isusu ānvacā p učenikurlje aluj d snagā alu vjerej š jej trjebje s ji služaskā ponizno

⁵ Atunča apostoli azās alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutānje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zās: “Akā avjec vjerā atāta pucān kašā sāmānca alu gorušcicā, aputja s zāčec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pāmānt š posadjaštite ān apā’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zāčem k njeko dāla voj arje argat karje lukrjazā ān polje ili s brinjaštje d voj. Kānd argatu s āntuarčje d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinā akuma, šāz š mālānkā?’ Nu ji zāče!

⁸ Umjesto aja, osā zākā gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Dāzbrakitje š poslužaštje p minje ku mānkarja š ku bjarja! A kānd jo završa, poc tu s mālānc š s bjaj.’

⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskā daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu!

¹⁰ Aša š voj, kānd fičec aja tot če vuavā Dimizov azapovjedit, zāčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužām pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualā p pjalle

¹¹ Pānd Isusu još uvijek pljika kātri Jeruzalem š putuja pānglā granicā alu regije Samarije š alu regije Galileje,

¹² avinjit pānla njeki sat. Pānd untra ān sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjalle.† Jej astat majdāpartje

¹³ š ančiput s striđje dān tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštite p noj!”

¹⁴ Kānd Isusu lja vizut, lja zās: “Fuđic š pokazācāvā la popje s puatje jej s vu pregledjaskā!”‡ Pānd apljikat kātri popje, sa likujit d gubā.

* **17:2** marje buluvan - Ān grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dāla doj (2) marje ravne buluvanjanj karje māčinja gruvu ān pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupā ān mižlok ān karje s turna gruvu. † **17:12** gubā, zarazna bualā p pjalle - Vjez fusnota ān 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašā obečala k osā s likujaskā, a aja ča skultat, apokazāt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji priglijdja s potviridjaskā k jej više narje gubā, pa lja zapovjedit s fakā aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1-32; Lk 5,12-14).

15 Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu.

16 Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämant š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija. §

17 P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)?

18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?”

19 A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu začē alu učenikurje aluj k cara alu Dimizov osä vije känd jej nu očekuja (Mt 24,23-51)

20 Än una zuvä farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?” Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje promatnjaštje.

21 Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakäläj aiča je!’, ili: ‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj.”

22 Atunča alu učenikurje aluj azäs: “Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec.

23 A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpä jej s m kätăc.

24 K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk.

25 Ali majdatä trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbăcaskä.”

26 Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fije än zuvilje majdatä känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk:

27 Kašä uvjek nastavja s mälănče š s bja, s s änsuarje š s miritje, tot pänla zuvä känd Noa auntrat än marje brod.† A atunča avinjit potopu š p toc lja uništiti karje na fost än marje brod.

28 Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv:‡ lumja än asta regija kašä uvjek nastavja s mälănče š s bja, s kumprje š s vindä, s obradjaskä pämantu š s gradjaskä.

29 Ali än zuvaja känd Lot aišăt dän trg Sodoma än karje atriijit, atunča dän čerj foku ku buluvanji karje ardje akäzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuatä lumja än aja regija.

30 Isto aša osä fije š än zuvä känd osä m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj.

31 Činje god än zuvaja p krovu alu kasäj,† a stvarulje alor je än nontru, s nu s dja än zos än kasä la stvarurj aluj! Činje god s găsăštje än pijanä, s nu s äntuarkä ändrăt s ja stvarulje aluj!

32 Dăcăvă d gănd čē sa dogoditi känd mujarja alu Lot sa ujtat ändrăt än Sodoma š apoginjiti!‡

33 Činje god pokušaštje s păzaskä životu aluj, osä l pjargă, a činje god spreman s lasă životu aluj, osä l păzaskä.

§ 17:16 Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” än rječnik.

* 17:22 s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Än grčki original skrije: “s vidjec š una zuvä p Bijatu alu Omuluj”. † 17:27 Post 7,6–24 ‡ 17:28 Post 19,1–29 † 17:31 Lumja än dobaja čēsto s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričalä. ‡ 17:32 Ja sa ujtat ändrăt kättri Sodomä š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomä. † 17:32 Post 19,16

³⁴ Istina je, ǎn nuaptaja kǎnd osǎ m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkǎ ǎn isti pat, p unu osǎ ja, a p altu osǎ l lasǎ.

³⁵ Dǎla duavǎ (2) mujerj karje zajedno ǎn mln maĉinǎ, p una osǎ ja, a p alta osǎ l lasǎ.

³⁶⁻³⁷ ŠUĉenikurlje aluj l ǎntrjabǎ: “Domnulje, undje asta osǎ fije?”

Isusu lji zǎĉe: “Undje zǎĉe lumja muartǎ, ǎnklo s sakupjaštje lešinari.”*†‡

18

Vorba d udovicǎ karje irja uporna ǎn molitvǎ

¹ Isusu rubja alu uĉenikurlje aluj asta vorbǎ s lji ǎnvacǎ kum trjebje uvijek s ruagǎ š nikad s nu odustanjaskǎ:

² “Irja ǎn njeki trg unu sudac. Niĉ k irja aluj frikǎ d Dimizov niĉ ka marit d lumje.

³ A ǎn trgula irja š njeka udovicǎ karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adǎm pravdǎ pǎntruv dušmanu alu mjov!’

⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agǎndit: ‘Š akǎ numi frikǎ d Dimizov š nu marjesk d lumje,

⁵ osǎ dauv pravdǎ alu asta udovicǎ daja ĉe m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskǎ!’ ”

⁶ Zǎĉe Domnu Isusu: “ǎsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja ĉe jel ipak aodluĉit!”

⁷ Dali nusǎ dja Dimizov pravdǎ alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plǎnde la jel? Dali Dimizov osǎ odgodjaskǎ s lja žutǎ?

⁸ Istina je, ǎnripǎ Dimizov osǎ lji dja pravdǎ. Ali kǎnd jo, Bijatu alu Omuluj, mǎtork p pǎmǎnt, dal osǎ gǎšask p lumje karje aša krjadje ǎn Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbǎ alu lumjej karje s uzdja ǎn jej k je pravedni, š gǎndja k je maj bunj d alcǎ:

¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit ǎn Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuj, a altu om irja carinik karje lumja l mrǎza.

¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije ĉe nu sǎnt kašǎ alcǎ lumje: lopovj, aštja karje nuje pravedni kǎtri lumje, preljubnikurj ili kašǎ carinikusta.

¹² Dadavorj ǎn duminikǎ pustjesk š d tot ĉe stiknjesk zdauv cije unu tal.*

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ǎn ĉerj. Jel tuguja š s bǎtja ǎn tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje sǎnt om rov!’

¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunĉa Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K ĉinje p jel sǎngur adrikǎ, Dimizov osǎ l ponizaskǎ, a ĉinje p jel sǎngur ponizaštje, Dimizov osǎ l adrikǎ.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi (Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

Š **17:36-37** Njeki grĉki rukopisurj arje ǎsta odlomaku kašǎ ǎn 36. stih “Doj (2) inš osǎ fije ǎn polje, p unu osǎ ja, a p altu osǎ l lasǎ.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mǎlǎnkǎ karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadǎ kum kružaštje p ĉerj undje god jaštje muartje životinje. † **17:36-37** Kǎnd lumja vjadje p lešinari kum s s strǎnde, štje k ǎnklo tjela muartǎ. Isto aša, kǎnd s dogudja aštja stvarurj, toc osǎ štje k avinjit kraju. * **17:36-37** Job 39,30 * **18:12** unu tal – ǎn grĉki original skrrije: “desetina” (vjez Lev 27,30-32).

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje māna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. Kānd učenikurlje aja opazāt, jej lja zabranit s adukā kupi.

¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š zāče: “Lāsāc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ālja karje kašā kupištja!

¹⁷ Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskā kašā kupilu. Inače nikad nusā untrje ān jel!”[†]

Grjev alu bogatašuluj s utrje ān cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

¹⁸ Njeki poglavar āntrijabā p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakā s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l āntrijabā: “Dāče m kjem k sānt bun?‡ Bun je samo Dimizov.

²⁰ Zakonu alu Mojsije štī: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’”[☆]

²¹ Omu azās: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kānd irjam tānār.”

²² Isusu zāče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sārač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratjaštīmā!”

²³ Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit kānd auzāt aja če ja zās Isusu.

²⁴ Kānd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: “Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov!

²⁵ Maj ušurje arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?”[§]

²⁷ Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zāče: “Jakā, noj tot alu nostru alāsat š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov

³⁰ već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsāt, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjalā

(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

³¹ Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānko osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj.

³² Osā m predajaskā alu lumje karje narje frikā d Dimizov,^{*} osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā škupje p minje.

[†] **18:17** Dimizov katā dāla lumje s prihvatjaskā vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ān cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskā ku pouzdjala š ku ponizala kašā kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadā dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akā omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindā tot če arje š s l sljedjaskā. ☆ **18:20** Iš 20,12-16; ZakPon 5,16-20 § **18:26** Ān vrijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa kānd aštja lumje auzāt p Isusu kum zāče k je alu om bugat nemoguče s utrje ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrje ān vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumje karje narje frikā d Dimizov – Ān grčki original skrīje: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovā karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.

³³ Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skuālā dāla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

*Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)*

³⁵ Kānd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa.

³⁶ Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja.

³⁷ Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.”

³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštite mije!”

³⁹ Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštite mije!”

⁴⁰ Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat:

⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je verb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

⁴² A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja dāturdatā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula,

² afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om.

³ Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje.

⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s trjače s puatā p ja s l vjadā.

⁵ Kānd Isusu ažuns pānla smokvā, sa ujtat ān sus š ja zās aluj: “Zakeju, majdatā dātje ān zos! Āstāz mora s viuv la tinje ān gostjamje.”

⁶ Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat.

⁷ Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: “Nu trjebje s pljače ān gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakā pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sarakā, a p tot āla p karje la šālat s ji tork d patru (4) vorj kāta amlat dāla jel.”

† **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija. * **19:7** Ān āsta pāmānt poreznikurlje irja Židovj karje lukriža d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cānja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatnja k je izdajice d vjera š d narod alor.

⁹ Isusu azās p aja: “Astāz ān kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava sāmānca alu Abraham!‡

¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasāsk p lumja karje je purdutā.”§

Caru š argacā aluj

(Mt 25,14-30)

¹¹ Pānd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agāndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjašte, * Isusu lja spus asta vorbā:

¹² “Njeki om dān familjije bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru.†

¹³ Majdatā njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutā (100) kovanic d arđint‡ š lja zās: ‘Trgugijc pānā god jo nu vinja.’

¹⁴ Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zākā: ‘Nu vrjem jel s carujaskā p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kānd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel.

¹⁶ Prvi argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače (10) vorj maj mult.’

¹⁷ Zāče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč (5) vorj maj mult.’

¹⁹ Š p aja caru zāče: ‘Tu osā vladjašte p činč (5) trgurj.’

²⁰ Ali aldā trje (3) argat avinjit frzdā zaradā š ji zāče: ‘Gospodarulje, jakāc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā.

²¹ Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje.”§

† 19:9 ān kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasāt p lumja karje trijašte ān kasasta”

‡ 19:9 omusta je prava sāmānca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zākā k Zakej irja bun Židov kašā Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ān Dimizov š daja če trija kum azās Dimizov. § 19:10 lumja karje je purdutā – Asta značašte lumja karje nu kridja ān Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjašte kašā ālja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot āla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ān Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * 19:11 cara alu Dimizov akuma s pojavjašte – Židovi kridja k Mesija una zuvā osā vije š osā fakā cara alu Dimizov p pāmāntusta kum jel aputja s vladjaskā p pāmāntusta d trg Jeruzalem. Multā lumje agāndit k Isusu kašā Mesija akuma pljakā ān Jeruzalem s fakā upravo aja. † 19:12 Ān vrijamaja afost doj trje Židovj d različitā familjije karje je bogatā karje pljika ān Rim s katā pravo s vladjaskā narodu aluj ān pāmāntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmāje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisjašte ān asta vorbā binje irja konuskutā alu Židovilor. ‡ 19:13 usutā (100) kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “mina” (š ān aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minā ān vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskā akā lukrjazā usutā (100) d zālje. § 19:21 Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje – Ān grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužāt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovičā karje opisjašte p omu karje irja lakum š nu podiljašte dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ālja karje lukrjazā d jej. Ān vorbasta āsta argat ja fost frikā d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gāndja k akā pjardje banji, mora sāntuarkā banji alu carula, a akā zaradjašte maj mult banj, caru osā l zadržaskā d jel. Daja če, na fukut nimika.

²² Caru ja zäs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zäs tu. Tu zač k sänt strog. Tu zač jo jav tuatä zarada dälä äla če alcä auložät d minje š jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje!*

²³ Däče atunča na pus banji alji mje p bankä?† Aša barem adobidja kamatje.’

²⁴ Atunča caru zače alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Läcäj dälä jel usutä (100) kovanic d arđint š däcäj alu äla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azäs: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azäs, ‘Istina je tot äla karje koristjašnje binilje aja ča dobidit, osä dobidjaskä još maj mult, a toc karje nu koristjašnje binilje aja ča dobidit, osä s s ja š aja če arje.

²⁷ Ali älja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecälje aiča š lji umuräc la intja amja.’ ”

Isusu unträ än Jeruzalem ka caru

(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Däpä aja če Isusu azäs, nastavit s pljače la intja alor kättri Jeruzalem.

²⁹ Känd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj.

³⁰ Lja zäs: “Fuđic än satula la intja avuasträ.‡ Š čim unträc, osä vidjec p magaracu alu tänär karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.§ Dizljigäcäläj š dučecäläj aiča.

³¹ Akä äntrijabä njeko p voj: ‘Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?’ Zäčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’ ”

³² Jej apljikat š angäsät toto kum lja zäs Isusu.

³³ Pänd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?”

³⁴ Jej lja zäs: “Alu Domnuluj äntrijabje.”

³⁵ Jej adus p magaracu alu tänär la Isusu š prebacät pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagä.

³⁶ Pänd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskä častu.

³⁷ Känd Isusu sa približät undje drumu s slubadje däpä djal Maslina, učenikurj š mulcä lumje karje kridja än Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskä š s slavjaskä p Dimizov d tuatä čuda karje avizut če Isusu majdatä afukut.

³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dä miru!

Slava alu Dimizov karje vladjašnje p čerj!”*✧

³⁹ Ali njeki farizeji karje irja änklo azäs: “Učiteljulje, zapovidjašnje alu učenikurlje alji tej s takä!”

* **19:22** jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje – Än grčki original skrije: “jauv aja če nam ulužät š pokupjesk aja če na sadit.” † **19:23** bankä – Än grčki original rubjašnje d om karje alu alcilor posudjašnje banj. Än aja dobä na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašä bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuasträ – Vjerovatno Betfaga. § **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatruja k životinilje karje nikad na fost zajašnje ili koristite d lukru majbinje d služalä alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). * **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dä miru! Slava alu Dimizov karje vladjašnje p čerj – Än grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ✧ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1

40 Isusu začē: “Akā jej osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!”

Isusu plāndē p Jeruzalem

41 Kānd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula

42 š azās: “Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru!† Ali akuma je vuavā skuns.

43 K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštri s gradjaskā kulje pānglā zidu alu trguluj s vu napadjaskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec s fuđic.

44 Nusā s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osā uništjaskā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskā.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ān Hram

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

45 Kānd auntrat ān dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dān jel s putirjaskā p tuatā lumja karje ānklo vindje.Š

46 Isusu lja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalā’,* a voj pretvorit ān lok undje s strāndē lopovil!”*†

47 Dāpā aja Isusu tuatā zuva ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcā vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskā p muartje.

48 Ali jej nu ja putut nimika s ji fakā daja če tot narodu upija tuatā vorba karje Isusu rubja.

20

Vodilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 Ān una zuvā kānd Isusu ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vodilje.

2 Š jej la antribat: “Zi nuavā, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

3 A Isusu lja zās alor: “Š jo osā āntrijeb p voj. Zāčec mije

4 činje adat vlast alu Ivan karje bātjazā s rubjaskā š s fakā aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

† **19:42** Isusu aratā tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ānklo osā l odbacaskā kašā caru karje Dimizov akuljes š daja jej osā najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružaštje trgu karje arje zidurj pānglā jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskā pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kānd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašā d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osā dogodjaskā ān Jeruzalem ān budučnosti, š sa dogodit. Ān 70 d aj. maj ānklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ānklo amurāt multā lumje. Š **19:45** lumja karje ānklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja životinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskā žrtvā. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdāpartje, lumja karje vindā afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruadje š s poštujaskā p Dimizov. * **19:46** Iz 56,7 * **19:46** Jr 7,11

⁵ Jej raspravlja āntrā jej če s zākā alu Isusuluj. Jej azās: “Akā zāčem: ‘Dimizov’, osā nji āntrjabā: ‘Dāče atunča nu ja krizut?’”

⁶ A akā zāčem: ‘Lumja’, tuatā lumja osā arunče buluvanji š osā nji muarā daja če je uvjeric k je Ivan proroku.”

⁷ Atunča jej zāče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zās: “Kum voj mije nu zāčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zāk vuavā činje mije adat vlast!”

*Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)*

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbā alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat ān zajam alu omuluj karje lukrjazā ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj.

¹⁰ Kānd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunā, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbā. Ali lumja karje lukrjazā ān vinograd je la butut p argatu š la trimjes ānдрāt ku mānilje gualje.

¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ānдрāt ku mānilje gualje.

¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldā trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zāče: ‘Če s fakā? Osā trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osā l poštujaskā.’

¹⁴ Ali kānd lumja dān vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azās: ‘Āsta osā nasljedjaskā imanja. L umurām š atunča imanja osā fije nostru!’

¹⁵ La putirit dān vinograd š la umurāt.

Če gāndic k osā fakā gazda alu vinograduluj kānd osā audā ča fost?

¹⁶ Osā vije š osā umuarā p lumja dān vinograd, a vinogradu osā dja ān najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zās: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtā p jej š zāče: “A če značastje atunča aja čije skrišā ān Svāntā pismā:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?*

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osā spardje kašā gāvanu d glinā, š akā kadje āla buluvanau p njeko osā fije māčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbā d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikā k lumja osā okrunjaskā pāntruv jej.

*Popurlje pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)*

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dāpā jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azās nješto rov kum s l predajaskā alu upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu.

²¹ Špijunurlje azās alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s jej trijaskā.

* 20:17 Ps 118,22

22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ăn zamkă š lja zăs:

24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

25 Isusu lji zăča: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.”

26 Daja na putut p Isusu pănglă toc s l optužaskă k azăs nješto će nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ănsală p Isusu s zăkă nješto će nuje binje

(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu:

28 “Učiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nostru k akă njeki om amurit š alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ănsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj.§

29 Udată afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat š amurit frzdă kupi.

30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit.

31 Isto aša aldă trje (3) fratje sa ănsurat š amurit. Š toc fracă karje arămas sa ănsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdă kupi.

32 Maj ănklo amurit š mujarja.

33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă toc šaptje (7) frac?”

34 Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară š s mărită.

35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pămăntu alu nov. Š p ălja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ănsuară nič s miritje.

36 Osă fije kašă andeli daja će nikad nusă muară. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja će Dimizov lja tors dăla morc.

37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak š Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azăs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.’* A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja.

* **20:22** Jej sa nădit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă zăče “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel će lja rubit k mora s platjaskă porezu alu altă vlast. Akă zăče “nu”, atunča vodilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu ănvacă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă dnevnică d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătărŃn pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena văncală, već samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Takoder nu kridja ăn uskrinjală (vjez “Saduceji” ăn rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj – ăn grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ☆ **20:28** ZakPon 25,5 ☆ **20:37** Iš 3,6 * **20:37** ăn rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”.

³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu älja karje rãmãnje morc, veç Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatã lumja smatrujašte k jej vij.”†

³⁹ Atunça azãs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzãs!”‡

⁴⁰ Dãpã aja nu sa osudit s ãntrijabã p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David

(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

⁴¹ Atunça Isusu lja tribat p lumja: “Dãçe učitelji zãçe k je Kristu bijatu alu Caru David?”

⁴² K David sãngur zãçe ãn knjigã alu Psalam undje askris:

‘Domnu azãs alu Domnuluj alu mjov:

Šãz p dirjaptã amja, s vladješt ku minje

⁴³ pãnd nu puj p dušmanji alji tej kašã klupa dusu piçuarje alji tijaľe.’*⁴⁴

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunça Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”[§]

Isusu upozorjašte p učenikurlje aluj s s pãzaskã d učiteljurj d zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Pãnd narodu apus urjaľke, Isusu azãs alu učenikurlje aluj:

⁴⁶ “Pãzãcãvã d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskã ku marje poštujalã p ulic. Jej vrja s sagã p počasne lokurj ãn sinagogje š la nutje.

⁴⁷ P prjevarã ja imanja alu udovicilor, a s ruagã mult s puatã lumja s lji vjadã. Jej osã fije kaznic maj rov d alcã lumje.”

21

Udovica dã alu Dimizov tot ÷e arje

(Mk 12,41-44)

¹ Isusu ãn Hram avizut p bogataši kum ubacãt banji ãn blagajnã alu hramuluj.

² Atunça avizut š p njeka udovicã kum arunkã samo duavã (2) maj miç kovanic.

³ Isusu azãs alu učenikolor: “Punjec urjaľke, k istina je, asta sãrakã udovicã apus maj mult njego jej toc zajedno!

⁴ K toc jej adat ÷a vut viška, a ja, aša d sãrakã, adat tot ÷e arje.”

† **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestatit s postojaskã. Još afost vij š aštipat zuva kãnd Dimizov osã lji dja nuavã tjela karje trijašte frzdã muartje. ‡ **20:39** Veçina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikã dãla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvã osã uskrisnjaskã p morcã, farizeji ãn aja akrizut pa sa složãt ku odgovoru alu Isusuluj. * **20:43** Ps 110,1 § **20:44** ãn zavjetu alu Bãtãrn arje proroçanstva d sãmãncia alu caru David karje una zuvã osã spasaskã p narodu Izrael dãla dušmanji aluj š uspustavjašte pravdã p pãmãnt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj ãnklo Židovi ãla izbavitelj karje obeçit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pãnd pãmãntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agãndit k Mesija osã fije vladaru p pãmãntusta karje osã lji oslobodjaskã patjalã dãla abandã š dãn jej jar osã stvorjaskã capãn narod d karje afost ãn vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljašte aja ÷e jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazašte k je Mesija njeko maj marje dãla David, maj marje dãn bilo karje vladar p pãmãntusta. Aja lumja još na razumit.

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovrurj karje osā vije
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Kānd njeki učeníkurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagrađit d maj māndru buluvan š ukrasāt ku maj māndri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začē:

⁶ “Osā vije vřijamja kānd nusā rāmije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kānd tot aja osā dogodjaštje? D karje znak osā najavljskā d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zās Isusu: “Pāzāčāvā s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sānt Mesija’* š osā zākā avinjit kraju! Nu lji křidjec.

⁹ Kānd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmāntuluj nusā vije još.”

¹⁰ Zāče još: “Narodu osā zaratjaskā pāntruv narod š cara pāntruv carā.

¹¹ Osā fije marj potresurj. Osā fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osā fije događajurj d karje lumja osā fije frikā š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdatā d aja če s fije, osā vu apukā š osā vu maltetirjaskā. Osā vu dja ān sinagogā la sud š p voj osā trimjatā ān kisuarje. Osā vu dukā la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljdic p minje.

¹³ Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjaskā.†

¹⁴ Nu vu brinic akuma če s zāčec d minje ān obranā

¹⁵ k jo osā vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusā puatā s odoljaskā nič s āntuarkā vorba.

¹⁶ Čak š roditelji, fracā, familija, š ortači osā vu predajaskā. Osā vu umuarā p njeko d voj.

¹⁷ Toc osā vu zamrzkaskā daja če sljdic p minje.

¹⁸ Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjaskā.†

¹⁹ Osā dobidic život akā mije rāminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Jeruzalem
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ “Kānd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osā štijic k avinjit vřijamja d uništjiala alu Jeruzalem.

²¹ Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugā ān djal. Činje je ān trg atunča s fugā dān jel, a ālja karje s gāsaštje ān okolicā atunča s nu untrā ān trg.

²² K aja osā fije zāljlje alu Dimizovuluj d kaznalā ku karje osā ispunjaskā tot če skrije ān Svāntā pismā d asta vřijamje.

²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dā s sugā ān vřijamjaja daja če osā vije marje rovu ān pāmāntusta š marje gnjev osā kadā p narodusta.

²⁴ Vuastja osā umuarje p njeka lumja š p alci osā lja dukā kašā p ratne zarobljenikurlje ān tot pāmāntu. Nežidovi osā gazaskā p Jeruzalemu pānā god nu triča vřijamja alor.”

* **21:8** Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sānt Mesija’ – Ān grčki original skrije: “Mulc osā vije ān lumilje alu mjov š osā zākā: ‘Jo sānt.’” Aja puatje s značaskā k jej tvrdjaštje k je sāngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † **21:18** Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjaskā – Ān grčki original skrije: “Ali nusā kadā nič fir dān kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dān tjelā alu omuluj. P načinula naglašāštje k nu lji trjebje s lji brinjaskā sigurnost alor. Š akā njeko dāla jej osā muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osā uskrisnjaskā ān vječni život p altu pāmānt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikā.

Isusu rubjaštje d antručala aluj p pāmānt

(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ “Osā pojavjaskā čudne znakurj p suarje, p lunā š p stjalje. A p pāmānt osā fije marje zbunjalā, ka valurlje alu apāj āntrā marje oluje. Pāntruv aja tot narodu osā fije mult zabrinic š ispunic ku frikā.

²⁶ Čak š stjaljilje p čerj osā skutirje. Lumja osā muarje d frikā š d marje užas karje osā vije p pāmānt.

²⁷ Atunča tuatā lumja osā vjadā p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak[‡] ān marje moć š ān slavā.

²⁸ Kānd aja tot ānčapje s dogodjaskā, avjec inimā š fic pljinj d nadā k Dimizov osā vu oslobodjaskā āndatā.”

Isusu rubjaštje d smokvā

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbā: “Ujtacāvā la smokvā ili bilo d karje ljemn.

³⁰ Kānd vidjec pupu alu smokvāj atunča š sāngurj štijec k je vara apruapje.

³¹ Isto aša kānd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovoluj apruapje.

³² Istina je zāk vuavā, asta generacija nusā trjakā pānd tot asta nu s dogudja.Š

³³ Čerju š pāmāntu osā trjakā, ali vorba amja s rāmāje zauvjek!”

Isusu ānvacā p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj

(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

³⁴ Isusu azās: “Pāzāčāvā š nu fic kašā lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvā ruavā p voj osā iznenadjaskā

³⁵ kašā zamka. K osā vije p tuatā lumje karje stanujaštje p pāmānt.

³⁶ Ān tuatā vrijamja pāzāčāvā š rugacāvā s putjec s avjec snagā s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stāc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuatā zuvā ānvāca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline.

³⁸ A tot narodu s skula dānzorja š pljika ān Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskā p Isusu

(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

‡ 21:27 viuv p oblak – Vjez Dn 7,13. § 21:32 Jaštje altje načinurj s s razumjaskā āsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ālja karje afost vij ān vrijamjaja pānd Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osā fije pānla vinjala alu Kristuluj osā ānčapje s fije aja pānd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvjek osā vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pānla vrijamje kānd jel s ānturčja p pāmānt; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasā” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu Židovlur osā trijaskā š kānd Isusu osā āntuarkā p pāmānt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osā trijaskā ān vrijamje kānd vinja kraju, š aja značaštje k osā s dogodjaskā dogadajurlje karje s spominjaštje ān stihurj 25-26, a aja značaštje k Isusu osā āntuarkā p pāmānt d život alu aja generacije.

1 S približa Prazniku d mälaj frzdä germä. Ästa praznik s kima š Pasha.*

2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije këta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje, ali lja fost frikä d lumje s nusä bunjaskä.

3 Än vrijamaja Sotona auntrat än Juda Iškariot karje je unu dän jej duaväsprjače (12) apostolurj.

4 Jel aplikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražaj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu.

5 Jej s raduja š ja obečit k ji dä banj.

6 Juda apristanit. Aša jel këta bunä vrijamja s lji dja p Isusu kënd lumje nusä fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripravjaskä vičera alu Pasha (Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

7 Avinjit zuva s äncapje Prazniku d mälaj frzdä germä, kënd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha.

8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripravic vičera alu Pasha s mänkäm una.”

9 Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mänkäm?”

10 Lji začë aša: “Čim unträc än trg Jeruzalem, osä vu sretnjaskä unu om karje aduče apä än bukal. Fuđic döpä jel än kasä karje unträ

11 š začec alu domačinuluj: ‘Učitelju äntrijabä än karje sobä puatje s mälänče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’

12 Jel osä vu ratje marje sobä p kat, karje spremitä. Ačija pripravic vičera.”

13 Petar š Ivan sa dus äntj š jej angäsät tot kum Isusu lja zäs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mälänkä vičera alu Pasha

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

14 Känd avinjit vrijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.†

15 Jel azäs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mälänk ku voj asta vičera alu Pasha majdatä d muka amja.

16 Vu zäk k nu maj mälänk vičera alu Pasha pänd nu vinja zuva s s mälänče än cara alu Dimizov.”‡

17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začë: “Läc š podjeljic vinu äntjä voj.

18 Vu zäk d akuša nu maj bjav vin pänd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

19 Atunča alat mälaju š zahvaljit alu Dimizov, la fränt š la dat alu učenikulor, š azäs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mänkac asta mije d spomen.”

* 22:1 Pasha je prazniku karje Židovi slavja än tot anu p zuvä majdatä s äncapje prazniku d mälajurj frzdä germje. Vorka Pasha maj mult s koristja d označälä d tuatje opt (8) žälje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) žälje d praznik d mälajurj frzdä germje. † 22:14 apostoli – Äštja je duaväsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13). ‡ 22:16 pänd nu vinja zuva s s mälänče än cara alu Dimizov – Än grčki original skrije: “pänd god nusä ispunjaštje än cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gänd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kënd žrtvujit mjelu š apus sändilje aluj p ušilje alu käšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sändilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešälä. Isusu jar osä vije š s vladjaskä kašä caru, a atunča lumja karje kradje osä fakä nuntä š s slavjaskä k Dimizov lja izbavit.

²⁰ Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azās: “Asta je sândilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sândilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal.

²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ăla karje izdajaštje p minje!”

²³ Učenicurlje ăncapje ănră jej s ăntrjabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Učenicurlje ănciput s s prepirjaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje.

²⁵ Isusu azās: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ălja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj.

²⁶ Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ănră voj s fije kašă ăla maj mik, a vođa kašă argatu.

²⁷ Mi zăčec, činje je maj marje, ăla karje šadje la astal ili ăla karje l služaštje? Ăla la astal, dănă? Ali nu ănră voj, k, jakă, jo sânt ănră voj kašă argatu.

²⁸ Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjalje.

²⁹ Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ăn čerj če ma dat mije.

³⁰ Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ăn cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sāmăncje alu Izrael.”

Isusu zăče alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Isusu azās: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu.Š

³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mije, učvrstaštje vjera alu alc učenicurlje!”

³³ Petar azās: “Domnulje, jo sânt spremit s pljek ku tinje ăn tamnică š ăn muartje!”

³⁴ Isusu azās: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azās: “Ali akuša, činje arje banj, sála dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.*

³⁷ Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ăn Svăntă pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’☆ Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă.”

§ **22:31** Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učeniculor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel. * **22:36** Kănd učenicurlje majdată ănciput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenicurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zăča k š jel š učenicurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenicurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă

(vjez22,38, 49-51). ☆ **22:37** Iz 53,12

38 Jej azās: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azās: “Dāstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagā ān Getsemanija

(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

39 Atunča Isusu sa dus dān trg š apljikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učēnikurle sa dus dāpā jel.

40 Kānd ažuns, lji zāče: “Rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

41 Sa udaljīt dāla jej otrilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat:

42 “Tato, akā tu vrjaj, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.”

43 Š atunča ji sa pokazāt anđelu š la fukut maj capān.

44 Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kázat p pāmānt.†

45 Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učēnikurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost.

46 Isusu lji āntrjaba: “Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukā

(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

47 Pānd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkā.

48 Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

49 Kānd učēnikurle avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurle?”

50 Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

51 Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit.

52 Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurle š ku toljagurle ka p pobunjenik!

53 Dāče nu mas pukāt ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vřijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

54 P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja.

55 Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānkłāzāt pānglā ja. Petar ašāzut ku jej.

56 Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š zāče: “Š āsta irja ku omusta karje pukāt!”

57 A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

58 Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān je!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

† 22:44 Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu. ‡ 22:53 vladjaštje sāla alu nuaptjej značaštje: “vřijamja s djelujaskā Sotona”.

⁵⁹ Dăpă otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Ăsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašă š Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azăs: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ăn trenula, pând još arubit, akântat kukošu.

⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtă p Petar, a Petar sa dat d gând kum ja zăs Isusu: “Ăn diminjacă, majdată čē kukošn kântă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopče m kunoštj.”

⁶² Aišăt Petar dăn bătutură š aplăns amară.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l bată.

⁶⁴ Jej ja ânviljit vojki š ja zăs: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!”

⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje.

*Isusu je la intja alu vođilje alu Židovilor
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)*

⁶⁶ Kând sa spart zuva, sa străns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bătărnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej

⁶⁷ š ja zăs: “Spunje nuavă dali tu ješt Kristu.”

Isusu zăče: “Akă vu zăk k sânt, nusă mi kridjec,

⁶⁸ akă vu ântrijeb nješta, osă nu mi zăčec.*

⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, ândată osă šăg p lok d čast š d moć pănglă Dimizov.”*[†]

⁷⁰ Kând auzăt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovulj?”

Lja zăs: “Aša je kum voj aja zăčec.”

⁷¹ P aja jej azăs: “Čē maj fičem ku još dokazurj? Aja sângurj noj auzăt dăn gura aluj!”

23

*Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)*

¹ Atunča tuată Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.*

² Ačija jej ančiput s l optužaskă: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastră. Rubjaštje nuavă s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azăs: “Aša je kum tu aja zăč.”

⁴ Pilat atunča zăče alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam găsăt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ânčapje još maj mult s navaljaskă: “Jel ânvacă p lumja ân tot pământu alu nostru† š lji navadjaštje p pobună! Ančiput ân Galileja š avinjit tot pânla aiča ân Jeruzalem!”

⁶ Kând Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?”

* 22:68 Lk 20,1-8 † 22:69 Ps 110,1 * 23:1 Vodiđe alu Židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † 23:5 p lumja ân tot pământu alu nostru – Ăn grčki original skrije: “ân tuată Judeja”. Vjez fusnota ân 4,44.

⁷ Känd jej azäs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjašte p Galileja.† Herod baš atunča sa gäsät än Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujašte p Isusu

⁸ Känd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzät. D multä vrijamje Herod avrut s l vjadä d aja če s nadja k pänglä jel osä fakä čudä.

⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit.

¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužät.

¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rädja d jel. L änbrakä än cualje d carurj š l trimjatje ändrät la Pilat.

¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, än zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjašte p muartje

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja

¹⁴ š lja azäs: “Mas dus p omusta p optužbä k adrikat pobunä änrä lumja. Lam ispitujit pänglä voj, ali nam vizut divina d karje las optužät.

¹⁵ Nič Herod na gäsät divina aluj š aša la trimjes ändrät la noj. Ästa om na fukut nimika s zaslužaskä kaznä d muartje.

¹⁶ Atunča osä lji zäk s l batä ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ § Ali toc än unu glas astrigat: “P jel umuarä, a lasinje p Baraba!”

¹⁹ Baraba irja än kisuarje daja če irja umješät än pobunä än Jeruzalem š daja ča murät.

²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskä p Isusu.

²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštäläj! Razapnjaštäläj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjašte kaznä d muartje. Zäk s l batä ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akätat s l razapnjaskä. Jej napokon adobidit aja če jej avrut.

²⁴ Pilat aodlučit s fakä p voja alor.

²⁵ Oslobodit p äla karje afost än kisuarje dän pobunä š daja ča murät, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskä. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjašte

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pänd jej pljika, apukat p njeki om dän Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukä dăpă Isusu.

²⁷ Dăpă Isusu apljikat multä lumje š multä mujerj karje apläns š tuguja.

²⁸ Ali Isusu s okrinjašte kättri jej š lja zäs: “Mujeri d Jeruzalem, nu pländec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri.

† 23:7 Herod, karje vladjašte p Galileja - Vjez fusnota än 3.1. § 23:17-18 Doj trje grčki rukopisurj dodajašte aštja vorbje la äncipjalä kašä stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasä p unu d kisuarje p slobodä.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.)

²⁹ K vinje zäljlilje* känd osä s rubjaskä: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’†

³⁰ Än aja vrijamje lumja osä zäkä alu planinälor: ‘Kädijec p noj’ š alu djalulor: ‘Äviljicänje!’*

³¹ Akä än fok ardje ljemnu vjardje, kät osä argä još ljemnu auskat?‡

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskä ku Isusu.

³³ Känd avinjit la lok karje s kjamä Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptä alu Isusuluj, a p altu p stängä.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače!”§ Vuastja atunča arunkat kockä š aša podjeljaštje cualjlilje alu Isusuluj änrä jej.*

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pänd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zäs: “P alci jel aspasät. Akuša s spasaskä sängur p jel akä je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!”

³⁶ Sa sträbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*

³⁷ Jej azäs alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akä ješt caru alu Židovilor!”

³⁸ Däpä jel astat natpisu: “ÄSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dän kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dänä? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikä d Dimizov? Trpještj ista kazna kašä jel.

⁴¹ Ali p pravdä je noj s trpim k noj zaslužäm kaznä d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.”

⁴² Azäs atunča: “Isusulje, känd äncipja s vladješt ka caru, smilujaštittje p minje.”

⁴³ Isusu ja zäs: “Istinä c zäk: astäz osä fi än raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Känd afost njeđe duaväsprače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskä š nuaptja prekrijit tot pämäntu pänlä trje (3) satje posljepodne.

⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit, š däturdatä firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok.

⁴⁶ Atunča Isusu äntarje strigä: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov än mänilje alji tjalje!” Ćim azäs aja, aslubuzät sufljetu.

⁴⁷ Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskä p Dimizov š zäča: “Omusta sigurno irja pravedan!”

* **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezäč (70) d aj däpä Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurät mult Židovurj (21,20-24). † **23:29** Än aja vrijamje kupi än Jeruzalem osä trpjaskä marje patnje. Atunča narodu osä pomisljaskä k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugä känd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✧ **23:30** Hoš 10,8 ‡ **23:31** Akä än fok ardje ljemnu vjardje, kät osä argä još ljemnu auskat – Än grčki original skrije: “K akä s fače aša d ljemnu vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatä njego alu vjer. “Ardjala” s ja kašä metafora d patjalä ili kaznä. Isusu afost kašä ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužät s l kaznjaskä Dimizov k afost frzdä grešälä. Lumja karje odbacät p Isusu afost kašä ljemnu auskat karje afost spremīt s argä. Jej azaslužät s lji kaznjaskä Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače – Än njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✧ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kätri jel kašä kätri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✧ **23:36** Ps 69,21 † **23:45** firjanga alu Hramuluj – Ästa firjangä afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja lokur karje irja maj svät d altu lokurj än Hram.

⁴⁸ Maj änklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazät š s bätja än tjept d marje žalost.

⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dăpä jel dän Galileja astat maj dăpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je ängrupat

(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakä njeiki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu än Judeja, apljikat la Pilat š akätat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažät ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov.

⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpä kruče, š l umotjaštje än skumpä albä plahtä š l punje än grupä isklesätä än stijenä, än karje još nimilja nuje ängrupat.

⁵⁴ Suarilje kädja, š sämbäta samo če na vinjit.†

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dän Galileja, apljikat dăpä Josip š avizut undje grupa š ča fukat ku tjela alu Isusuluj.

⁵⁶ Atunča sa tors akasä s pripremjaskä jarbilje š ulje karje miruasä d tjela. Sämbätä sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skualä dăla morc

(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

¹ Dänzorja än duminikä mujeri apljikat la grupä ku jarbilje š ku unturilje karje miruasä če lja pripremit.

² Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ävilja ulazu la grupä runkat än partje.*

³ Auntrat änontru, ali na gäsät tjela alu Domnuluj Isusuluj.

⁴ Pänd jalje aša astat zbunjite päntrov aja če sa dogodit, däturdatä pänglä jej sa pojavit doj (2) omurj än cualje karje blistjaštje.

⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kättri pämänt. Doj (2) omurj lja tribat: “Däče kätäc p viuv änrä morc?”

⁶ Nuje aiča. Auskräsnit! Dali nu vu gändic če vam zäs još än Galileja:

⁷ “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit än mänj alu grešnikulor š jej p minje osä m razapnjaskä, ali jo aldä trje (3) zälje osä m skol dăla morc.” †

⁸ Jalje sa dat d gänd k Isusu aja azäs.

⁹ Š sa tors dăla grupä s javjaskä alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alilor.

¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit,

¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor.

† **23:54** D Židovurj, zuva završaštje känd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sämbätä š daja Josip s pripja s završaskä lukru majdatä d zuvä d odmor, karje äncipja än vinjerj känd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje ävilja ulazu la grupä - Asta irja marje okrugli buluvan atäta d marje s zaklunjaskä skroz ulazu än grupä. Afost potrebn doj trje omurj s l kotrljaskä. † **24:7** Lk 9,22

¹² Ipak, Petar dā fuga pānla grupā. Kānd ažuns, s ujtā ānontru ali na vizut nimika osim skumpā albā plahtā ān karje irja Isusu. Apljikat dāla grupā š s āntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikolor p drum ān Emaus

¹³ Ān zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.†

¹⁴ P drum arubit d tot ča fost.

¹⁵ Pānd jej aša arubit š raspravlja āntrā jej, avinjit Isusu š pljakā ku jej.

¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pānd putujic?”

Jej astat pljinj d tugā.

¹⁸ Unu dān jej, karje s kjamā Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ān Jeruzalem karje nu štije ča fost ān ziviljaštja.”

¹⁹ Isusu āntrijabā: “Če afost?”

Azās: “Pa aja ča fost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov.

²⁰ Pānglā aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā.

²¹ A noj njam nadit k jel āla karje osā spasaskā p narodu alu Izrael dāla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zālje d kānd je mort.

²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zibunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupā,

²³ ali ačija na gāsāt tjela aluj. Avinjit š azās k lji sa pokazāt anđelurlje š lja zās k Isusu viuv.

²⁴ Njeki dān noj adat fuga la grupā š angāsāt k je grupa gualā baš kum azās mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zās: “O kum ištjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ān aja ča zās prorokurlje?”

²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskā tot majdatā njego če s ānčapje s vladjaskā p toc?”

²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azās ān Svāntā pismā d jel.

²⁸ Kānd avinjit upruapje d sat undje pljakā, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dāpartje.

²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rāmāj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ān kasā s rāmāje ku jej.

³⁰ Pānd afost ku jej la astal, Isusu alat mālaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frānt š la dat alor.

³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azās unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!”

³³ Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa strāns unsprjače (11) apostolurj š p alcā sljedbenikurj alu Isusuluj.

³⁴ Jej zāče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazāt alu Šimunuluj!”

³⁵ Atunča š āštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju.

† 24:13 njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ān grčki original skrjuje: “šajzāč (60) stadia”.

*Isusu s pojavjaštje pāngl učenikurj**(Iv 20,19-23)*

³⁶ Pānd jej doj (2) rubja, Isusu daturdatā astat āntrā jej toc. Lji začē: “Mir vuavā!”

³⁷ Ali lja afost frikā daja če gāndit k vjadje măroj.

³⁸ Š Isusu lji začē: “Dāče vu frikā? Dāče ān voj s fače sumnje ān inimā?”

³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arātat mājnilje š pičuarilje š azās: “Ujtacāvā la rānj! Jo sānt aja! Punjec mānilje p minje š osā vidjec! Măroji narje karnje š vuasā kašā če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadā alu vojki alor, njego sa mirat. Jel āntrijabā: “Avjec čiva d mānkat?”

⁴² Ja dat krod d pjaštje pržāt,

⁴³ a jel lja š mālānk pānglā jej.‡

⁴⁴ Atunča začē: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zās k osā dogodjaskā. Pānd majdatā amfost ku voj, vam zās: atribut s s ispunjaskā tot če skrije d minje ān zakonu alu Mojsije, ān knjige d prorokurj š ān Psalmi.”

⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskā čije skris ān Svāntā pismā.

⁴⁶ Kānd azavršāt jel azās: “Kašā kum vidjec, aša skrije ān Svāntā pismā k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldā trje (3) zālje s m skol dāla morc

⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskā alu tuatā lumja k trjebje s s okrinjaskā dāla grešalā š Dimizov osā lji oprostjaskā grešala. Osā ānčipjec ān Jeruzalem

⁴⁸ s zāčec alu alcilor aja če voj auzāt š avizut dāla minje.

⁴⁹ A jo osā vu trimjet p Sufļjetu alu Svāntuluj, p karje Tatimjov ān čerj aobečit k vuavā osā vije. Rāminjec ān trg Jeruzalem pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus!”§

*Isusu s āntuarčje p čerj**(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)*

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pānla lok upruapje d sat Betanija. Ānklo adrikat mānilje š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov.

⁵¹ Pānd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pānd nu lja nistanit dān voj.

⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ān Jeruzalem.

⁵³ Atunča irja stalno ān Hram š slavja p Dimizov.

‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskā k nuje sufļjet, k sufļjetu nu mālānkā. § **24:49** pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus – Ān grčki original skrije: “pānd nu fic ānbrākac ku sāla dāpā sus”. Sufļjetu alu Dimizovuluj osā vije p jej kašā cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osā primjaskā snaga alu Sufļjetu alu Svānt kum aputja s svedočaskā alu alcilor d Isusu.